Bm6- h.13

Bmb h. 13

Bibliotheca Universitatis Glasguensis

AG.2.14.

LITUUS

LUSITANUS,

BUCCINÆ T 8 2 N 17

ANGLICANÆ,

THOMÆ ANGLI,

CANENTI OCCINENS.

Occentore P. *F. Franciſco* à S. Auguſtino *Franciſcano* Magiſtro Artium & Theologiæ Profeſſore Conimbricenſi.

Londini Excudebat *R. Norton*, 1654.

LITUUS

LUSITANUS,

BUCCINÆ TUBÆ

ANGLICANÆ,

THOMÆ ANGLI,

CANENTIS OCCINENS.

Occentore P. F. Francisco à S. Augustino
Franciscano Magistro Artium & Theo-
logiæ Professore Conimbri-
censi.

Londini Excudebat R. Norton, 1654.

Illustrissimo Domino,

DOMINO

FRANCISCO BROWNO

Vice Comiti Montis-Acuti.

Epistola Nuncupatoria.

Quod sæpe ac diu Ecclesiasticam & Politicam Angliæ Historiam accuratè legens mente volveram insigni aliquo in te, ILLUSTRISSIME Vicecomes, & Clarissimam stirpem tuam Officio Literario exhibito, conceptam ex lectione opinionem, et affectum animi

ſignificare, id certè neceſsitas in conſilium vertit Patrocinij à te tuſque beneficium poſtulandi. Neſcio an mihi honeſtè, certe vobis glorioſe cecidit: ut de quibus ego bene mereri cuperem, ij de me potius benè mererentur. Magnificentius eſt enim beneficium dare quàm officium accipere. Et verò te, tuoſque Illuſtriſſimos Heroas magnifica & excelſa decent, quos in Arce dignitatis, domi nobilitas, virtus, ſplendor, foris præclara bene geſtæ Reipub. merita collocarunt. Itaque etſi me pudeat inurbanitatis meæ, juvat tamen augere opinionem magnitudinis tuæ, nec enim tam mihi ſpectandum eſt, quid ego debeam, quam quid te deceat. Ecquid à me tibi niſi exiguum offerri poteſt? Ecquid à te niſi magnum proficiſcetur? Quod afferam, pondus habebit juſtitiæ, quod referes ſplendorem gloriæ: cujus animatu ingentes Heroum Animæ aluntur, & vivunt. Cur autem Patronum Te, ILLUSTRISSIME Vicecomes, adoptare cupiam cauſas in monumentis hiſtoriarum ſcriptas, & in te deſcriptas habes. In quas ego cum incidiſſem, magnoperè optavi, ut qui externus aliter, quàm & colendo & amando in

Fami-

Familiam tuam me insinuare non poteram, jure Patrocinij ad eam pertinerem. Mirabar prisca nobilitatis Decora per tot Marchiones Montis Acuti, ad Vicecomites. Proavos tuos traducta. Colebam insignia dignitatum Regiæ Berisceelidis spiris involuta, quæ Hippar-charum, & Vexilliferorum Angliæ titulos commendabant. Observabam Legationum splendidissimarum munera, Mercurialibus Caduceis designata: & Paludamenti ac Togæ Lucis mina gratâ vicissitudine fulgentia intuebar. Cum que me defixum tenerent mirabiles multiplices que stirpis tuæ virtutes: rapuerunt oculos summa in Deum Religio, & in Principes Fides, quarum Majores Tui retinentissimi fuerunt: utrâque semper vel turbulentissimis temporibus integerrimè conservatâ. Adeo ut Principes ingenio, moribus, Religione diversi Avis se Remque publicam Tuis commiserint, & cum maximè opinionibus dissiderent, de Fide inviolabili BROWNICA mirificè consentirent. Itaque duæ illæ Reginæ solo sanguine & jure similes, cætera & dissimiles & dispares Maria & Elizabetha pari judicio

alteram

Anglia

alter a Romanam, altera Hispaniam; & Batavicam legationem Viri Prævo Tuo ANTONIO BROWNO Vicecomiti commendarunt. Quem Elizabetha, etsi à Romano-Catholicis aliena, & eivum propter eximiam in se & Angliam fidem diligexit & ornavit, & morientem invisit. Eximia sanè Familiæ Tuæ laus fuit Romanam Religionem incorruptam illibatamque servare, & quo maximè afflicta erat tempore libere profiteri, eamque, cùm summâ stagrabat invidiâ, gratiosam reddere. Hanc tu, Francisce ILLUSTRISSIME, laudem hæreditariam accepisti, & sustines, spectatâ in Romanam Ecclesiam Catholicam observantiâ, & fide in Patriam singulari. Utriusque specimen egregium ubique præbes gratus omnibus, invisus nemini. Documento es: Quicunque Romanam Religionem jam inde à Petro ad nostra usque tempora traditam retineat & colat: eum demum Patriæ & Reipub. fidelem fore. Hac tu imbutus, leges Patrias Sanctè observas, Magistratus revereris, Cives amas, Communibus rationibus studes, Amicos paras, Hostes arces,

Angliæ

Angliæ ſaluti & felicitati invigilas. Hinc quaſi pignoribus obligatam fidem Patriæ tradidiſti: & acceptâ ab ea fiduciâ cauſas apud illam Catholicorum agis, afflictis ſubvenis, miſeros levas, oppreſſos recreas, mulctatos juvas. Si qua imminet tempeſtas, provides; ſi quis intercurrit turbo, avertis; ſi quis impendet ictus, te opponis; ſi quid communi Catholicorum nomine petendum eſt, tu libellos ſupplices offers, & pius Orator accedis. Patrem Catholicorum induſtriâ agis, Matrem ſolicitudine, utrumque Amore.

Macte novâ Pietate Heros: ſic itur ad Aſtra.
Hac arte Petrus, Paulus Apoſtolus
Inmixus Arces attigit igneas.

Nempe adminiſtrando Gratiam ſicut boni Diſpenſatores: Inſtantiâ quotidianâ, Solicitudine omnium Eccleſiarum. *Horum Tu, ILLUSTRISSIME Vicecomes, inſiſtis veſtigia, Viamque affectas Olympi. Admones præterea Fideles ac Cives*

2 Cor. 11.
1 Pet. 4.

tuos Principibus & Poteſtatibus ſubditos eſſe, dicto obedire. *Rectus Catholicus: juſtus Politicus. Cujuſmodi ſunt, qui Romanam, id eſt Catholicam Religionem profitentur.*

Hæc ego virtutum Ornamenta, cùm in te ineſſe audirem non potui non & te vehementer amare, & impenſè colere, etſi te nunquam vidiſſem. Cum que accidiſſet, ut Anglus Author, Thomas Anglus, adverſus me Doctrinam Romani Pontificis ſuſtinentem ſcripſiſſet, & Patronus mihi quærendus eſſet (etſi domi Ampliſſimus ſuppeteret) tu tamen primus & idoneus occurriſti, qui tuo quaſi jure Romanæ Religionis patrocinium ſuſcepiſti, quo te ſine injuria ſpoliare non poteram. Decebat præterea ut qui in Anglia adverſarium inveneram, Patronum in eadem nactus eſſem: ne quis diceret promptiores eſſe Anglos ad feriendum, quam ad protegendum. Cum præſertim ego Luſitanus ſim, qua nemo gente Anglos ardentius diligit & impenſius colit: Quare cum & mea probata ſit Cauſa, & juſta defenſio, & honeſta protectio, non dubito quin, Tu IL-

LUSTRISSIME Vice comes, me in tutelam clientelamque accipias, quo nihil mihi aut jucundius, aut honorificentius poteſt accidere.

Vale ILLUSTRISSIME DOMINE Vice comes, & Virtutibus & Imaginibus Tuis Fruere.

Servus & Admirator Tuus.

Fr. FRANCISCUS à

St. Augustino Macedo.

LECTORI

BENEVOLO.

CLassicum adversus Arminium in judicio illo de Censura Summi Pontificis Innocentij super Jansenij Propositiones meo cecineram, cùm Buccina ex adverso increpuit. Nec dubitabam, quin à partibus Arminianis caneret (non enim Londini nobiles Arminij Sectatores desunt) sed à Jansenianis illa insonuit. Inflante Thoma Anglo homine Trinomio, nec obscuri apud Anglos nominis. Is quod plausum Auræ Popularis collegisset, et ex ea intumesceret, voluit effundere, ut nobiliorem aliam reciprocante halitu attraheret.

Pro-

Provocari me Sensi: vix dum audito sonitu arma comparavi. Lusitanum esse me memini, quem nemo lacessat impune: qui nec in acie cuiquam nec in Palæstra cedat. Prodiens in arenam cum putarem Thræcem aliquem, aut Myrmillonem parem se mihi objecturum, sonum tantùm Buccinæ raucæ audivi. Flatum itaque Flatu opponere decrevi, & Auram Aurâ dissipare: pari ingenio, methodo meliori. Nam cum ille Sententias meas, quas temere impugnat, meis conceptas verbis (uti oportebat) minimè proposuerit, ac multa arbitrio suo finxerit, ego suas iisdem quibus protulit verbes affero: easque summâ fide relatas confuto: meas vero, et recognosco & confirmo. Fecit in me Thomas, quod in Augustinum Julianus. Subtraxit ac detorsit verba, et adulteravit Sententias. Ego faciam quod Augustinus refellens Julianum. Ipsa verba mea ponam: unde videant, qui hæc legant, quemadmodum Scriptis meis insidietur, & qua conscientia vel tardis, vel ignaris cordibus abutatur: *Ea quod adversus eumdem Beda Venerabilis Angliæ Decus qui l. 1. Cam. disputans de Gratia Dei, singulas Julian*

Sententias, Ipsius *inquit* c. 2. verbis ponere per ordinem libuit, *ut aptius refutaret. Est fides in commemorando, præjudicium veritatis in disputando: quemadmodum idem Augustinus proximè citatus docet. Deinde cum videam nullam ab eo rationem authoritatis haberi, atque adeo more suo, sed perverso, rarò proferre Authores, & suo cuncta judicio definire, & in definiendo novis & inusitatis atque à Scholis alienis uti vocabulis, & ego contrà sentiam qui sciam non modo, Scholasticos sed etiam veteres Ecclesiæ Patres, imo & ipsa Concilia Antiquiorum Doctorum testimoniis uti* (*de qua re ipsum ad sect.* 8. *moneo*) *& Scholasticam disputandi rationem ad probandum, & refellendum esse aptissimam, statui, Authorum præsidio confirmare quæ sentio, & receptis consuetisque in Schola uti vocabulis, et fluxum illud & dissipatum disputandi genus, ad pressam, & justam ratiocinandi formam traducere. Cæterùm quia Thomæ stylus difficilis, & durus, dictio incompta & horrida, aciem mentis fatigat, & frangit* (*de quo sæpe queri idoneos Lectores operum ejus audio, & ego experior*) *coactus sæpe sum interpretem agere,*

re,

re, & difficultatem duritiemque illam emollire, & infelicitatem horrorem que verborum auferre: & candidè ac nit ide cuncta exponere. Quid uterque noſtrum ſit conſecutus, tui judicij Lector eſto. Reliqua de quibus monendus videbare in decurſu operis repræſento. Quòd acrius ego cum Thoma, quàm mecum ille egerit, aliquantò agam id genio Luſitanæ gentis, quæ non niſi ardenter bellare ſolet aſſigna; Deinde memineris, cum eo qui me Semipelagianum vocat, mitius non fuiſſe agendum cum non deceat, *teſte Hieronymo,* quenquam in perferenda hæreſis nota eſſe patientem: *cum præſertim ipſe, qui me hæreſeos inſimulavit, ab ea liber non ſit. Obſervavi quippe non paucos, tùm in* hac *opella tum in reliquis ſcriptis, quæ in lucem edidit, errores admittere: quos neceſſe fuit, et prodere et confutare. Itaque in fictis à me amovendis patientior eſſe non debui, in veris illius confutandis moderatior eſſe non potui. Unum te Lector ad calcem monitum volo. Cum audieris Thomam Anglum Tubam Buccinamve inflantem, ne quo terrore quatiare. Nam etſi Sonus terreat, nil præter ſonum inanem affert: cum*

nec

nec ratio, nec authoritas inest, nec sensus constet, atque adeo nihil possit intelligi. Unde apte de hac Tuba illud Ennij cecinere.

At tuba terribili sonitu Taratantara dixit.

Audi, Judica, & Vale.

SONUS LITUI
ADVERSUS SONUM TUBÆ.

Ad Sectionem primam, Flatus primus.

REctè omnino à permissione incipis, quæ circa peccatum versatur. Sæpiculè-enim peccas inflando tubam: adeo ut vix quicquam citra peccatum dixeris. Queri moliris & ansam rixandi quæris. Queri autem *non læsum* ineptum est. Humanitati meæ dato quod te molliùs, quam par est accipiam. Nec fero tantùm, sed misereor imperitiæ dicam, an intemperantiæ, quam in mea censura improbanda præ te fers. Palpum quî obtrudis homini demissionem animi ex instituto *Franciscano* profitenti? Fucum adulando facis; obtendis laudem, ut tectiùs tutiúsque vituperes.

Magno *Franciſci* nomine te obumbras; & plagas infligis ad quinque Articulos quinque: ſed ego referam vulnera, tu captus meis argumentationibus in hoc, quod committimus, juſto prælio ſtigmata reportabis: ac te verum vatem efficiam, dum ais à me non allici ſolum homines, ſed *captivari*, hîc enim tuo, ideſt minus latino, verbo, uti non gravabor.

Ais te *incidiſſe Mentem Innocentij*. Ita omnino nam eam tu, vellicando meam, miſerè incîdiſti, & laceraſti. Jure Patriæ tuæ gratulatum te dicis, quòd fructus tulerit, non quos non ſperaret cum tam multi Angli uberrimos ferant fructus doctrinæ, ſed quod cum à te præter inanem & ventoſam foliorum luxuriem ſperare nihil poſſet ſolidæ, & conſtantis doctrinæ, ex alieno homine fructum cepit. *Adivi nomen* ais. Hoc editur non aditur: niſi forte me nomen tuum vocas, quod in ære ſum tuo. Sed nulla ego apud te nomina feci: ut me hoc nomine debitorem voces. *Beabas tu ſolem-iſtum qui me magiſtrum in vicinia oſtentabat.* Ecquis ſolem beet? At tu beare ſolem affirmas. Quantus es tu qui beatum ſolem facis? Qua ratione videris. Eam ego probo: qua nox incumbens currenti Soli quietem affert & recreat. Hac tu ergo caligine errorum infuſâ Solem beare, dum condis, potes. *Imperaſti ligaturam.* Nempe mittendus erat libro meo ſanguis: ligare brachium voluiſti; ut lancinares: ſed vacillante manu aberraſti. Niſi fortè quod de uvis ſermo futurus erat, ligaturas iis

præ-

præparaſti. Dicis *te cum uvas expectares, labruſcas* guſtaſſe. Male conceptum Scripturæ locum in rem meam compoſuiſti : nec enim *Labruſcas feci*, nec tu inveniſti : niſi cum guſtaſti. In palato vitium erat, non in libello, cujus delicias ſtomachus tuus duriuſculus, cum non poſſet concoquere, corrupit. Credo te, *non ſatis intellexiſſe*, imo & penitus ignoraſce quid ſcripſerim : nam in rem, nihil reſcripſiſti. *Advocaſti calamum* : utinam & mentem. Sed hanc aduocato calamo, avocabas. Idcirco prorſus ignoraſti. Ego ex ſcriptione ineptâ non conſtitiſſe legenti mentem comperio.

Ad rem venio : & tua te per veſtigia inſector. Deſideras in meo illo judicio partitionem Cenſuræ in *Scholaſticam & Juridicam.* Ac definis Scolaſticam *quæ diſcernit quid in re ſit, ſeu in ipſa ſententia mali : & quid & ipſa naturâ vocum in eâ aſſerenda peccetur : juridica vero quæ ſalutem Eccleſiæ ſpectet, & ſcandalum & erroris periculum cenſurâ ſuâ præveniat : & faciat nonnunquam cenſuræ obnoxias, quæ de de ſeſe innocuæ erant.*

Primum. Ecquis unquam exponens Cenſuras hujuſmodi Pontificias, hanc partitionem invexit? Certè Suarez 1. Tom. de grat. Prolegom. 6. Vaſquez. 1. 2 d. 218. c. 3. Smiſing. tract, 3. d. 6. q. 7. exponentes Cenſuras Papæ Pij V. & Gregorij xiij. nullam illius mentionem fecerunt : ſed ſpectatâ Scholaſticâ veritate, quid de iis ſtatutum fuerit, inſpexerunt, & affirmarunt. Equidem cum tantis Doctoribus errare malo, quam tecum ad ſcopum collimare.

Secundùm: iſta partitio inepta eſt. Nam Cenſura ſcholaſtica, non eſt membrum oppoſitum Cenſuræ juridicæ, ſed ſpecies ſubjecta generi: atque adeò non eſt diviſio in formas, ſeu membra oppoſita, verum contractio generis ad ſpeciem. Patet, quia juridica Cenſura eſt genus ad propoſitionem Scholaſticam, & Poſitivam: Speculativam & Practicam: Ethicam & Politicam. Cum juridica cenſura ſit, quæ jure definit quid de unaquaque ſentiendum ſit. Unde omnis Cenſura, quæ ab eo fit qui jus habet definiendi, & juſtè ac ritè de qualibet propoſitione judicare, juridica eſt. Igitur cenſura Scholaſtica eſt Juridica, cum jure fertur, quẽadmodũ erit juridica cẽſura de legibus, aut præceptis cum dubitatur de illis An ſint juſta: An gravia, vel levia? Unde patet cenſurã Scholaſticam, non opponi cenſuræ Juridicæ, ſed ſub ea tanquam ſpeciem contineri.

Tertium. Hallucinaris *Thoma* Angle, dum objectum ſubjectumve, in quo verſatur, Cenſura, cum fine ad quem Cenſura refertur, confundis: nam cenſura omnis cadit in ipſam propoſitionem de qua judicat: atque hæc eſt illius objectum ſubjectumve. At vero *Salus* quod ais *Eccleſiæ*, ſcandalum, & periculum Animarum, Fines ſunt ad quos ea Cenſura ordinatur. Videlicet in hac tua Propoſitione *Animæ* ſunt *in Purgatorio uſque ad diem judicij*, quæ citò, opinor, damnabitur, objectum immediatum Cenſuræ, erit materialis illa falſitas: mediatum, ſpecies falſitatis, quæ eſt hæreſis: & tunc cenſebitur Hæretica, & complebitur Cenſura quoad ſubjectum.

Tunc

Tunc ſequetur effectus & Finis; poſito enim quod ſit hæretica, conſiderabit Pontifex ſi vulgetur fore pernicioſam Eccleſiæ, ac judicabit ê re Chriſtiana eſſe illam proſcribi, damnaríque. Viden uti in Cenſura tuæ Propoſitionis oſtendi id quod ineptè vocas *juridicum* extra Cenſuram eſſe, ad & finem pertinere? id vero quod Scholaſticum dicis, in eo ſolum ac propriè Cenſuram verſari?

Et quoniam uti duro es ſtylo, ita præfacto videris ingenio, volo illud ratiocinando macerare, & maceratum ad credendum ſubigere. Poteſt Papa illam Propoſitionem tuam libro iſto de Fide & Theologia ſſ. 22. *Authoritatem Papæ uti Papa & Summus Pontifex eſt eſſe fallibilem* Hæreticam cenſere & cenſuram apud ſe aliquo tempore continere, donec evulget. Quæro tum ex te, An de illa Propoſitione lata Cenſura ſit necne? Sanè affirmabis. Tunc illud extorquebo, Vitare ſcandalum, & periculum non ad cenſuram, ſed ad finem effectumque pertinere: atque adeo illam rationem juridici, prorſus à ratione Cenſuræ propriè eſſe alienam.

Illud etiam te fugit hominem, oculeum, illam Partitionem in Scholaſticam, & Juridicam, quæ ex parte Juridicæ ferri non poteſt, utcunque tolerari poſſe, ſi loco *Juridicæ*, ponas *Politicæ*: nam ad Politicen Eccleſiaſticam ſpectat evulgatio Cenſuræ: quæ veluti legis promulgatio eſt; hæc autem omnino ad Politicam pertinet.

Quod adjicis, bone vir. *Faciet nonnunquam, censuræ obnoxias quæ de seſe innocuæ erunt.* Non caret notâ erroris: vide enim quæso quid dicas. Censere: interdum Papam aliquas propositiones hæreticas & erroneas esse, cum minimè sint, idque juridicè agere: quod nescio quomodo possit ab errore liberari: nam quid est hoc modo damnare sanam & ueram propositionem, quàm mentiri & fallere & quidem in re gravissima: quod si Pontifici, uti vis, licet, licet eum turpissime labi. Id vero juri assignas, cum nullo jure fieri possit. An putas ad utilitatem publicam propositiones innocuas posse censeri & damnari? cum nemo doctus concedat licere cuiquam ad totius orbis salutem mentiri? Absit, ut Summus Pontifex totius Christianæ Veritatis oraculum, secus de ulla propositione quàm illa sonat, sentiat. Aliter enim nihil erit certum, nihil sanctum in ejus censura: nec ulla propositio ab eo proscripta improbabitur: erit enim cuique promptum dicere Pontificem vere & ex animo propositionem non damnasse, sed ex alio fine; atque adeo posse illam sustineri & defendi. Nec dicas vetitum esse à Pontifice, nequis opinionem de Conceptione maculata Beatissimæ Virginis publicæ deprædicet & evulget, cum tamen ea adhuc innocua sit. Facile enim respondeo. Pontificem non censuisse, neque improbasse illam opinionem, sed tantùm modum eam evulgandi vetuisse: qui sanè modus propter teneros animos vulgi poterat, uti sæpe usu venerat, turbas, & tumultus excitare. Unde illa opinio ita prædicata haud innocua

erat

erat. Itaque argumentum in te retorqueo. In hac propositione, quod innocuum est, putà, Affirmatio secreta, non censetur nec improbatur, illud autem quod nocere potest idest Prædicatio publica, quæ haud innocua est; vitatur & censetur. Ac ut tuo te gladio jugulem: Si innocuæ sunt Propositiones illæ, sanè nocere non possunt: atque adeo nec censuræ obnoxiæ sunt. Quod si sunt, obnoxiæ Censuræ, certè noxiæ sunt. Atque ita semper jure ac ritè prohibentur, nec aliud sonant nec re aliud specie Censura exhibet, omni prorsus fuco, & cavillo amoto.

Jam vero Exemplum quod affers ad confirmandam opinationem tuam, illud nec rectè, nec aptè adducitur. Ac miror cum rei tantæ in mentem venerit, tam levi eam brachio attigisse, & quasi prætereundo despexisse. Quid enim unquam majori contentione in Ecclesia agitatum, quam gemini hujus vocabuli ὁμοούσιον & ὁμοιούσιον significatio, quorum illud primum unitatem naturæ Filij & Patris & Consubstantialitatem: alterum similitudinem tantùm, & inæqualitatem significabat. Quia tamen notio vocis οὐσία ambigua videbatur, etiam vox ὁμοούσιον negotium Conciliis & Patribus facessivit: timentibus ne non pro Essentia solùm, sed etiam pro Hypostasi poneretur. Hinc illa Concilij Niceni ab Alexandrino super ea voce dissensio. Hinc Constantini, imo & Hosij cum Patribus Nicenis dissidium: cui occasionem præbuit Ariminensis synodus & Sirmiensis, quæ eam prorsus repudiarunt: unde illam

illam probandi, anſam Niceni Patres arripuerunt. Alia verò vox Ομοιούσιον ab Semiarrianis excogitata hæreſim manifeſtam induxit : quam tantopere Concilia Patreſque exagitarunt. Tu rem tantam in qua Cardo Fidei vertitur, tam obſcurè jacis, tam leviter attingis ceu pondus quæſtionis ignores. Illud item adverto : malè te illam vocem Ομοιούσιον Latinè redidiſſe, cum præſtaret Græcè reddere Ομοιούσιον quod circumpectiores authores ſolent, cum præſertim tu græcè, opinor, ſcias, & ego non ignorem. Sed levius hoc. Illud quod eſt gravius vendico : nec rectè, nec aptè exemplum attuliſſe. Ais enim Eccleſiam Ομοιούσιον *proſcripſiſſe, non quia falſum in ſe claudebat, ſed quia inferebat.*. Nego: nam falſum omnino continebat. *Similem* quippe Patri *non unum* Authores vocis Semiarriani illâ ſignificare volebant. Hoc autem falſum eſſe quis neget ? Unde Eccleſia eam vocem exibilavit. Quod autem ais non falſum in ſe claudere, ſed inferre; ineptè dicis: nam niſi falſum contineret, quî inferret ? cum illatio ſit deductio ex principio : inquo ſi nihil eſt falſi, nihil illatio ex eo falſi continebit. Id tu qui Logicus es, facile perſpicies. Si verò dicas id quod infertur, non ex vi vocis, ſed ex voluntate audientium deduci, tum ego adverſus te illud evicero, perindè eſſe Ομούσιον atque Ομοιούσιον; nam Ομούσιον vocabulum detorſerunt homines Arriani ad ſenſum perverſum dicentes Ομούσιον eſſe ejuſdem ſubſiſtentiæ, & Hipoſtaſis ſumpto nomine *Uſiæ* pro ſubſiſtentia, & perſona, quam etiam *Uſia* ſignificat, teſte Hieronymo

ronymo Epist. 57. ad Damasum. & Augustino Lib. 5. de Trinit. cap. 8. Richardo de sancto Victore l. 4. de Trinit. c. 20. Itaque omne tibi ereptum est effugium. Nam si illatio ex intrinseca significatione Fiat, non potest tolerari ὁμοούσιον si extrinseca & deorta significatio spectetur, non magis improbanda est vox ὁμοούσιον quam ὁμοιον, cum hæc etiam ab Hæreticis sit adulterata.

Non tamen parcam imperitiæ tuæ, dum ais Ecclesiam ὁμοούσιον proscripsisse: nam si Patres diligentius legeres, invenisses Hilarium eam vocem Libro de Synodis sub finem probasse, nec eandem Athanasio in Epist. contra Synodum Arimin. & Sirmiensem rectè explicatam displicuisse.

Reliquam partem Sectionis primæ non curo: nam ea supervacanea est. Quicquid enim tu de ambiguitate, de analogia, de multiplici sensu verborum ad rectè ineundam ratiouem Censuræ molestissimè ingeris, id ego omne occupavi. Imo tam accuratè de eo ac dilucidè egi, ut mirum sit te qui legis & intelligis Latinè, in tanta Luce caligasse. Verum tu aut dormitabas, aut agebas aliud cum Legebas. Orbilius tibi adhibendus est, cum opera mea recognoveris: cujus fuste dolatus serio expendas, quæ legis, hominum præsertim circumspectorum, & qui nocturna diurnaque manu Authores versarunt: & libris impalluerunt. Atque ut ferulâ te incuriosum & negligentem percutiam: illud castigo quod ais: *Praviores censuras quales sunt hæreseos, & erroris non posse esse vocum,*

ſed mentis. Ecqua enim eſſe poſſit mentis cenſura niſi hæc verbis exprimatur? Imo cum cenſetur propoſitio, quibus ea verbis conſtet inſpicitur: ac ex iis ſenſus mentis arguitur. Nec enim Error, opinor, aut hæreſis eſt recta argumentandi Forma quæ A. & B. C. & D. terminis non ſignificantibus demonſtratur. Quòd ſi in vocibus nulla uis eſſet ad errandum, ineptè diceret Paulus, *Profanas vocum novitates devita*; nec tot in Eccleſia Catholica tragœdias excitaſſet illa vox Ὑπόστασις & illa proximè à te adducta Ὁμοούσιον pro quorum recta intelligentia Patres & Concilia tantoperè laborarunt. Sed hæc tu tanquam Canis è Nilo ſoles *Thoma* Anglice, non Angelice, non dicam delibare, ſed præterire.

SECT. II.

Flatus Secundus.

PRimam Propoſitionem ais à me confusè & indiſtinctè tractatam. Putidè ais & ineptè. Propoſitio hæc erat, & ſic à Pontifice propoſita. *Aliqua Dei præcepta hominibus juſtis volentibus & conantibus ſecundum præſentes quas habent vires ſunt impoſſibilia : deeſt quoque illis Gratia quâ poſſibilia fiant.* Ea ſic concepta damnatur à Pontifice & uti damnanda propoſita fuerat ab Epiſcopis Galliæ eidem Pontifici. Eandem ego taxavi, & ex Auguſtino refelli : Itaque dum me reprehendis, & Pontificem Maximum, & reliquos Pontifices reprehendis. Sed quo jure videamus. Dicis *Priorem partem Propoſitionis duos Senſus claudere. Unus, inquis, eſt, Mandata eſſe impoſſibilia ſimpliciter : quantumvis laborent juſti ſecundum præſentes vires. Alius eſt, mandata eſſe impoſſibilia illis ſecundum præſentes vires : etiam ſi velint & conentur.* Addis : ſecundum ſenſum eſſe de Fide : & non minus eo admſſo reliquam partem. *Deeſt quoque illis gratia quâ poſſibilia fiant.* Certè nihil vidi putidius. Nam hæc tua diſtinctio clariſſimæ Luci tenebras effudit. Et ut verè dicam *Thoma*, te-

bricoso ingenio es: & stylo infelici. Audiamus hanc *Sphyngem*. *Duos sensus habet* illa Propositio. Nego illam duos Sensus habere. Quod si annuam habere, dico duos illos quos affert *Thomas* habere non posse: nam Propositio est: *Aliqua Dei præcepta hominibus justis volentibus & conantibus secundum præsentes quas habent vires sunt impossibilia.* Patet sensus id est, *Justos interdum, etiam conantes & volentes, præcepta servare non posse.* Nec puto alium esse. Ita Pontifex & Episcopi haud paulò meliores opinor, *Thoma* Anglo Theologi, & Doctissimi Patres Jesuitæ Antagonistæ Jansenij intellexerunt: nec ego aliter intellexi, nec existimo sanum quenquam secus intellecturum. Unus *Thomas* Anglus contra sentit, duobus sensibus adductis. Alter est, *Mandata sunt impossibilia simpliciter, quantumvis laborent justi secundum præsentes vires.* Illum expendo. Hic certè non respondit nostræ Propositioni. Nam hæc non erat indefinita, sed particularis: & proponebat tantum *Aliqua præcepta.* At vero hæc *Thomæ* est indefinita, & non loquitur de particularibus præceptis; Ait enim in definitè *Mandata*: perinde ac universaliter procedat. Deinde, Nostra non includit illud *Simpliciter* quod Thomæ propositio vendicat. Ecquis autem diceret *Mandata esse simpliciter impossibilia.* Etenim si essent simpliciter impossibilia nullo modo rationeve servari à quoquam possent, sive à justo sive ab injusto, unde pars illa sequens, & complens Propositionem. supervacanea est.

Quantumvis laborent justi secundum præsentis vires. Frustra enim laborent justi in eo quod est impossibile simpliciter.

Quid quæris? illud *secundum* præsentes vires in hoc sensu omnino stultum est. Nam si illud est impossibile simpliciter, desipit qui dicit *secundum præsentes vires*, cum nullis omnino viribus fieri possit. Imo & implicantur adjecta; nam qui negat esse quidquam impossibile secundum aliquas vires videtur dare, secundum alias esse possibile. Cum autem id quod est aliquo modo possibile, non sit simpliciter impossibile, fit ut in adjectis implicatio existat. Cum quod simpliciter impossibile dicebatur, impossibile negatur.

Pergo ire ad alterum sensum tuum. Is est: *Mandata esse impossibilia illis secundum præsentes vires, etiamsi justi velint, & conentur.* Quæro ex te quid intelligas illâ particula *illis*? Credo te justos intelligere. Nam de his sermo erat. Rursum quid sibi velint *præsentes vires.* An vires quas nunc habent justi? An quæ natura habet in statu ruinæ? Si de justorum viribus loqueris, cum hi sint in gratia, possunt servare præcepta per Gratiam. Et hic est legitimus sensus. Et in hoc dicere Mandata esse impossibilia justis, error est à Pontifice damnatus. Nam si justi velint & conentur, cum non nisi ex Gratia conentur & velint, mandata servare poterunt. Idque ego in mea Censura ex Tridentino & Augustino probavi, & omnino constat. Nunc quæ te intemperiæ tenuerunt, ut

affirmares hanc Propoſitionem eſſe de Fide, *Mandata ſunt impoßibilia juſtis ſecundum præſentes vires, etiam ſi juſti velint, & conentur.* Cum ea prorſus hoc legitimo accepta ſenſu Hæretica ſit. Uti nemo Sanus negabit.

At dices: In alio ſenſu eſſe de Fide; nam ex viribus naturæ lapſæ (quæ ſunt præſentes vires) mandata ſervari non poſſunt. Primum hoc tu ita non explicaſti. Sed obſcurus es ac difficilis. Debeas ſtylo meo lucem & nitorem. Deinde ne hoc quidem modo, quem tu obſcuraſti, ſenſus conſtare poteſt: quia ſermo eſt de juſtis etiam cum volunt & conantur: hâc autem ratione non excluditur Gratia, nec de ſolis naturæ viribus ſermo eſſe poteſt, niſi impropriè loqui velimus. Quis enim de poteſtate operandi Juſtorum loquens intelligat ſolam poteſtatem naturæ, cum præſertim audiat conatus, & ſtudia eorum? Itaque loquendum tibi erat de hominum ſtatu lapſanti, aut de hominum natura, aut genere: ut poſſis intelligi de viribus naturæ exclusâ Gratiâ, quâ ſolà ratione ſecundus ille ſenſus probatur. Neſcio, an hoc tu volueris dicere, nec enim cum tam impeditè & obſcure dicas videris dicere voluiſſe. Ego tibi ſanè facem præluxi, quanquam ea Cæco uſui futura eſſe non poſſit. Video enim te velle Conſtitutioni Pontificæ refragari: id autem more tuo facis, qui nunquam Papæ juſtam authoritatem concedis: imo ei malignè detrahis quo nomine te ſuſpectum Anglis Catholicis, & eorum Paſtori Chal, edonenſi Epiſcopo

copo reddidisti. Verùm sta in gradu, in quo te locavi: & mecum, si vir es, age. Ne hac quidem ratione explicandi potest Censura tua consistere. Nam cum hic status ruinæ non careat Gratiâ datâ ex misericordia Dei, & meritis Christi, non potest dici absolutè *Mandata sunt impossibilia* præsertim *Justis* quibus jam est donata Gratia. Quare falsa est etiam hoc sensu illa propositio: nec minus falsa & sequens: *Deest quoque illis Gratia qua possibilia fiant.* Cum in hoc statu naturæ lapsæ adsit Gratia, imo & sine ea justi esse non possint. Hoc ego dilucidè opinor, & aptè ostendi meo illo Art. 2. in quo cum Augustino Author fui: Præcepta non posse dici impossibilia absolutè, cum servari possint Gratiæ Auxilio. Unde paret etiam secundum præsentes vires impossibilia non esse.

Nec tute tibi, bone vir, constas: quod miserabile vitium est. Nam Sect. ix. Summam Controversiæ faciens, concedis quod modo negas: & mecum omnino & cum Censura Pontificis sentis. Ais enim: *Prima Propositio si explicetur ut quantumvis laboret homo secundum vires præsentes, mandata nihilominus illi impossibilia dicantur Hæretica est.* Papæ. Dixeras: Propositio, Mandata *sunt impossibilia justis secundum præsentes vires, etiam si velint, & conentur.* De Fide est: & Hæretica non est. Puto contradictionem esse: nec te excusat ponere illud secundum præsentes vires ex parte impossibilitatis mandatorum: nam tu ipse statim fateris illa impossibilia nullo modo dici posse, sive naturâ spectatâ,

ſpectatâ, ſive Gratia cum natura: Adjicis enim. *Nam vel homini naturæ viribus Laboranti poſſibilia ſunt, quia poteſt habere gratiam; & homini Gratiam in idoneam habenti, quia poteſt habere idoneam.* Perſpicuè mecum conſentis: & à te diſſentis. Expende, confer, judica. Fatere te Sect. illâ ſecundâ dormiiſſe. Et quidem ſtertebas tam vaſtè ut tubæ clangorem vinceres.

Nonne queſtus ille de me tuus ronchus eſt? Ais me ſupinè decipi pag. 12. & 13. imponens Janſenio contradictionem: ais que in eadem foſſa jacere. Affirmo me Janſenio contradictionem impegiſſe: & ſummo jure: Cum Janſenius & juſtos volentes & conantes ſervare præcepta induceret, & tamen negaret illis eſſe poſſibilia: nam cum juſti, ipſomet Janſenio teſte, nonniſi ex gratia conentur, & velint, & per illam mereri poſſint ulteriorem Gratiam, ſequitur non eſſe præcepta impoſſibilia illis conantibus. Id ego cùm perſpicuè dixiſſem, & diſtinxiſſem inter primam illam parvam ad volendum & conandum, & illam ulteriorem magnam & idoneam ad implendum mandatum Gratiam, & hanc per primam mereri & impetrari ex Auguſtino, & Tridentino confirmaſſem, tam altè dormiebas *Thoma*, ut nil omnino intelligeres, & ructares immane mendacium: Ais enim: me jactare Janſenium ſibi contradicere in eo quod admittat gratiam in conatibus, & requirat aliam ulteriorem. *Requirere* inquis *ulteriorem Gratiam putas eſſe contradictionem agnoſcenti primam.*

Egone

Egone hoc dixi *Thoma?* & illud dixit Jansenius? In mediis tenebris versabare & fumeam nubem exhalabas cum ista eructabas. Excute somnum: Audi: Jansenius admissa prima illa & parva ad conatus Gratia in Justis non meminit alterius ulterioris, quæ necessaria est ad implenda mandata, atque adeo negavit Possibilia esse, quia deerat ista ulterior. Itaque non illam admisit, sed præteriit: si enim hanc admitteret, non negaret esse possibilia. Ego vero dico Jansenium errasse; nam cum admitteret illam primam & parvam ad conatus Gratiam, debuit admittere ulteriorem aliam qua per primam impetratâ servarentur præcepta. Nos hæc diximus. Tu somniabas. Imponis mihi quæ Jansenius dixit: quæ ego dixi Jansenio tribuis. Maria omnia Cœlo misces. Et ais: adversus me inferens: *Ergo ne unica est Gratia? Et qui accepit primam non indiget alia?* Hoc adversus Jansenium ego intuleram; tu adversus me infers. Neutrum opinor, legisti, aut somniasti, & eburneâ portâ somnia effudisti. Et tamen cum contra Pontificem statuas, ei adularis, prudentissimum vocans, meque apud illum adducis in invidiam nomine prævaricatoris. Sed nec ego prævaricator nec adulator, qui & te & Jansenium vere accuso, nec adulator; veritatem amo, & in Persona Pontificis non Personæ, sed dignitatis rationem habeo. Tu Adulator & simulator, quæ duæ sunt geminæ Artes: nam cum Pontificis Censuram rejicias, Personæ supparasitaris.

SECT. III.

Flatus Tertius.

SUper-secunda Propositione mecum rixaris quæ hujusmodi est. *Interiori Gratiæ in statu naturæ lapsæ nunquam resistitur.* Ac primum mihi concedis, quod non putaram, Gratiam dari Inefficacem: hâc enim admissâ tollis causam ansamque rixandi. Patet, quia Gratiæ Inefficaci resistitur. Sed offendicula quæris, ut cæspitemus. Rogas quo jure Inefficacem Gratiam sufficientem dicam? Id tu certè non rogares, si totum illum articulum meum legisses. In eo enim post medium huic ipsi quæstioni aptè respondi. At tu truncare soles capita, & mutilare articulos legendo. Lege: invenies: vel si captus es oculis, talpam te fatere.

Cæterum absurdam hic & importunam quæstionem excitas, Separans Sensum à vocibus, cum utrunque in Propositione Enunciata spectari debeat: nec enim in ea vox & sensus possunt disjungi. Itaque ex utroque veritas falsitasve existit: Sequor tamen orbitam quam impressisti. Fateris

Sanctæ inspirationi sæpè resisti. Idque à Jansenio negari non posse. Imo quòd das & expendo quod dicis. De re esse quæstionè. *Utrum Sanctæ Inspirationi nunquam resistatur?* Accipio. Rogas me per Fidem meam & simplicitatem habitus *Franciscani*, num putem Jansenium judicasse: *nunquam Sanctæ Inspirationi resisti?* Negas quippe hoc ei in mentem venire potuisse. Imo ne inerti cuipiam & bardo homini. Ita de re sentis. De voce mecum consentis, quòd attinet duo Adjutoria *sine quo non* & *quo*. Et statuis Jansenium loqui cum Augustino de Adjutorio *Quo*: eique, cum Efficax sit, affirmare Jansenium nunquam resisti. Tum Dialectico more ratiocinaris inducta de Æquivocis doctrina: & per longissimas ambages & mæandros doces Vocem Æquivocam à Concilio cum absolutè ponitur principali significato addictum iri, ac ex eo deducis vocem Gratiam in Propositione damnata pro Gratia Efficaci sumendam esse, non pro Inefficaci. Cum verò Efficaci nunquam resistatur, concludis Jansenium de illa locutum, atque adeo verè & aptè locutum. Quod si ita est, corruit non mea tantum, sed & Pontificis Maximi Innocentij Censura. Idque tu profectò machinaris, ut per meam Censuram Pontificiam Constitutionem evertas: uti infra ostendam. Equidem ego efficiam, ut cum neutram evertas, utraque imperitiâ tuâ confirmetur. Rogo te primum per perfidiam & stupiditatem tuam, An putes Inspirationem sanctam re ipsa Gratiam Interiorem esse? Quod si putas: rursum quæro, An in-

terior illa Inſpiratio Sancta ſit ſolum Efficax vel non? Et in quo ſignificato vox Sanctæ Inſpirationis ſumenda ſit? Nam ſi concedis idem re eſſe Inſpirationem Sanctam & Gratiam, ego puto in voce nihil intereſſe, cum eadem iis duobus nominibus ſæpe appelletur, quod autem hoc vel illo afficiatur, in ſono aliquantum in re nihil intereriti. Unde quicquid affirmes de re ſub uno nomine, de eadem ſubaltero affirmabis. Niſi forte quod Homo quod ita Latine & Græce Ἄνθρωπος dicitur, cum de eo Græce loquimur, rem mutamus.

Nunc: ſi res quæ dicitur Gratia eſt eadem, cum ea quæ dicitur Inſpiratio Sancta: utrovis nomine appelletur, res conſtabit. Eſt autem eadem omnino Res, Gratia & Inſpiratio Sancta, igitur diverſa nomina rem non mutabunt. Cum igitur Inſpirationi Sanctæ reſiſtitur, Gratiæ reſiſtitur cum eadem res ſit, ea cui reſiſtitur. Cur ergo ais, Inſpirationi Reſiſti idq; à nemine negari, Gratiæ autem nunquam reſiſti? vide quam Futiliter argumenteris. Sed objicis vocem Gratia ſignificare Efficacem Gratiam, hanc autem non ſignificari per inſpirationem Sanctam. Hoc ſi dicis, libere ac temerè dicis: Imo Frequentius cadit vox Inefficax ſuper vocem Gratiæ, quæ communiter dividitur in Efficacem, & Inefficacem: quam in Sanctam Inſpirationem: quæ vox cum minus ſit uſitata rariùs Inefficax dicitur. Itaque qui affirmat non reſiſti

resisti Gratiæ, is non resisti Sanctæ Inspirationi affirmabit.

Elisâ primâ argumentatione tua: alteram enervo. Ac omisso illo diverticulo longissimo & inepto de Æquivocatione, te propriùs urgeo. Gratiæ vocabulum dicis sumendum esse pro Gratia Efficaci, uti Homo pro homine vero: non pro picto. Egregium sanè exemplum. Apagesis: Homo pictus non est homo. At Gratia inefficax est vera Gratia. Deinde desipis, dum inter Æquivocum & univocum nil ponis medium, ubi quæso ponis Analoga: eaque præsertim quæ proportionis dicuntur? An non hæc eâdem ratione qua Homo verus, & pictus conveniunt & discrepant, convenient, & discrepabunt? Præterea: utrum Gratia Efficax & Inefficax sint species unius generis? Perinde ac non sint. Cum multi Theologi velint, neutiquam nisi eventu effectuque differre. At illos tu non sequeris, nec ego quidem. Verum si Augustianus es, aut amas Augustianos, fateris debes Gratiam Inefficacem & Efficacem tantùm modo & gradu distingui sicuti Calor remissus & intensus: nam Gratia Inefficax est Inspiratio tenuis, Efficax vero vehemens. Præterea falsum quiddam, & erroneum in tua argumentatione deprehendo. Ais enim *Efficax Adjutorium* significare quod melius est. Inefficax autem *quod re ipsa non adjuvat, & propter quod nihilo melius mecum agitur. Sed re vera pejus.* Parciùs ista *Thoma* Angle. Nam hæc duo, errores sunt duo, Gratia Inefficax juvat & ad juvandum

datur: & cum sit Inspiratio Divina, non potest dici de ea, cum datur *nihilo melius mecum agi*. Alioqui dicas melius esse carere illa, & esse in nuda natura: & hanc per illam Gratiam non perfici, nec juvari. Jam vero quod ais: sed *re verâ peius*: id omnino hæreticum, & horribile dictu est: atque adeo ad supremæ Inquisitionis Tribunal Romam deferendum: & puro illo igni purgandum, nec te ratio excusabit, imo gravabit dum addis: *Quia reum me neglecti auxilij peragit.* Hoccine ferendum? Gratia nos reos agit? Ea nos ad peccandum incitat? Nonne ea datur ad vitandum tollendumque peccatum? Ita nos docet Fides. Quod si nos eâ non utimur, culpa nostra est, non Gratiæ defectus: cujus in nobis causa est, non in Gratia. Sed tibi aliud videtur: quo jure tu videris. Certè illatæ Gratiæ Divinæ injuriæ Reum te Inquisitionis judicium peraget.

Ad caput quæstionis redeo, ac te reduco. Quæritur, An in hac propositione sit error. Gratiæ interiori in statu naturæ lapsæ nunquam resistitur? Et an eam affirmet Jansenius? Utrunque probatur in mea Censura Art. 3. nec opus est repetere hoc secundum. Constat enim Jansenium docere *Omnem Gratiam esse Efficacem.* Circa primum dixi Errasse Jansenium, non quòd dixerit *Gratiæ Efficaci nunquam resisti.* Sed quod absolutè pronuntiavit *Gratiæ nunquam resisti*: quo negavit esse Gratiam cui resistatur. Hinc enim sequitur negare illum Gratiam Inefficacem quæ negari non potest. Et

hic

hic est error *Jansenij* quemadmodum accuratè monstravi, unde tota illa tua ratiocinatio tanto flatu & fastu turgida evanescit. Sed bene est; cum tubam infles *& ventos Sectaris inanes*. Quid enim quæso opus erat de Æquivocis, de Univocis, de Adjutoriis intempestivè agere, cum in eo verteretur cardo rei. Utrum *Jansenius* admiserit Gratiam Inefficacem necne? Nam si admisit, negare non potuit, Dari Gratiam cui resistitur. Quod si negavit, & Gratiam Inefficacem negavit, atque adeo lapsus est; stat itaque Censura Pontificis de Propositione, & nea de Censura. Tuum vero de utraque judicium prævo est Anathematis fulmine feriendum, cum Pontificis Constitutionibus Propositiones exsecrando refragaris.

Sect. IV.

SECTIO IV.

Flatus Quartus.

SEctione 4. Propositionem tertiam affers, & mecum ita de illius Censura contendis; ut tanquam adversus Herculem Cacus, fumo obscuritatis emisso, me suffocare coneris. Tantam in ejus examine tenebrarum noctem inhalas. Libertatis à me propositæ formas communes juxta geminas opiniones duas, partim improbas, & quiddam ambiguum pendens jacis, ceu aliquid novum mugineris. Tum incipis agere de necessitate: & multa debateras infelicissimè: & nihil ad rem. Cum enim Quæstio propria esset *utrum ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ in homine requiratur libertas à necessitate: an satis sit liberas à coactione?* Et Jansenius in Propositione affirmet non requiri libertatem à necessitate, quod sufficiat libertas à coactione: id que Pontifex condemnet, & ego probem: Tu omissâ propria quæstione tanquam fanaticus ad alia procurris & tot ambages nectis nt labyrinthum texere videaris. Unde fit ut mihi

operosius

operosius sit ista viarum impedimenta evadere, quam Minotaurum quæstionis conficere. Filum arripio, & evolvo: ac errores in hoc labyrintho tuo demonstro. Dividis necessitatem oppositam libertati in necessitatem naturæ, & coactionis, & duplici exemplo utranque declaras, sive confundis. Proposito enim homine determinato, ais, determinationem *provenire, vel quia sunt plura de quibus non cogitat: vel quia si duo efferantur, inter quæ cæteroqui disputandum foret, unum illorum videt impossibile esse, quia fortiores causæ impediunt: unde fit, ut re ipsa non nisi unum intelligatur propositum. Hanc necessitatem coactionis appellant: illam quasi naturæ, & naturalem.* Deum immortalem! Quod monstrum hoc est Philosophiæ. Certè solæ Eumenides hanc fœtum edere potuerunt. Itaque necessitas naturalis est, quando homini unum tantum intellectui occurrit? Ego eam ne simplicem quidem necessitatem esse concedo. Nam etsi unum occurrat, potest voluntas ab eo abstinere, & actum suum suspendere. Sanè sufficit ad libertatem potestas continendi actum; & est libertas quoad exercitium. Sed cum non occurrat nisi unum, non datur locus electioni. Concedo; non tamen ex eo sequitur illud unum necessariò eligendum. At unum tantum est, & illud offert Intellectus voluntati. Esto. Sed hoc unum si sit Creatum & Finitum non necessitat quoad exercitium voluntatem. Unde ego necessitas existet? Perperam ergo à te, mi Thoma, inducitur necessitata voluntas

cum unum tantum offertur quod eligat. Nisi illud unum sit Deus clarè visus. Nam hoc bonum duntaxat necessitat quoad exercitiũ voluntatem. Juxta D. Thom. 2. cont. Gent. c. 62. & ib. Ferrar. Capr. in 1. d. 1. q. 3. a. 1. concl. 4. & 5. Dur. in 4. d. 49. q. 2. & d. 49. q. 8. n. 10. Mar. ib. d. 49. q. 8. Paluc. q. 7. a. 2. n. 22. Cajet. 1. p. q. 82. a. 1. & 2.

Videamus quod sit secundum genus necessitatis? Nimirum quando efferuntur duo quæ eligi possunt: *Sed quia unum ex iis videtur ob impedientes causas impossibile, ad aliud determinatur voluntas.* Futilis sane ratio argumentandi. Quia admissa suppositione non sequitur voluntatem impedito uno necessario amplexuram aliud. Possunt enim ambo repudiari, cum neutrum illorum necessitet voluntatem; quod sint objecta finita & creata. Unde utrunque exemplum est ineptum & absurdum.

Deinde etiam in eo quod ais: hanc secundam necessitatem esse coactionis; primam vero naturalem. Dato enim veras formas necessitatis esse, nullo modo iis conveniunt illæ duæ rationes, quas adhibes: nec te nosse puto quæ sit naturalis necessitas, nec quæ sit necessitas coactionis. Docebo ideo te, ut videas, quàm longè aberraris ab scopo. Naturalis necessitas est universim loquendo pondus & inclinatio naturæ ad id quod sibi est connaturale. Unde fit, ut naturæ propriè conveniat, non voluntati, sed quando hæc motu spontaneo fertur in bonum necessario, dicitur hæc actio naturalis: quia imita-

imitatur naturam volendo appetitu necessario bonum. Juxta doctrinam D. August. lib. 3. de lib. arb. c. 3. & Damasceni lib. de Fide. c. 28. & D. Thomæ. l. 2. q. 10. a. 1. & de verit. quæst. 22. a. 6. q. 24. a. 1. Unde Processio Spiritûs Sancti ab iis qui dicunt esse necessariam, naturalis appellatur, cujusmodi est D. Thomas. l. p. q. 61. a. 2. ad 3. Cajet. & Thomistæ ibi Canar. 2. p. Comment. Capreol. & b. q. 1. a. 1. concl. 3. & a. 2. in solut. & d. 10. q. 1. a. 1. Concl. 2. & 3. Gregor. in 1. d. 10. q. 1. a. 2. Quomodo igitur ais voluntatem, quando ei non offeruntur multa, sed unum tantùm, operari naturaliter circa illud; cum opus esset dicere illud unum in quod fertur esse tale, ut voluntas impetu quodam & appetitu spontaneo in illud ferretur; quod tu neutiquam affirmas, imo nec supponis illud quod est propositũ voluntati esse bonum tale, ut rapiat voluntatem, & determinet ad exercitium.

Jam verò quæ sit necessitas coactionis minus tu mihi videris intelligere: qui affirmas in secundo modo dari, quando concurrunt duo & unum apparet Impossibile, quia fortiores causæ impediunt, non restat nisi alterum amplectendum. Hoccine quisquam rabula vel circumforaneus Declamatur dixit? Saltem hic clarius & nitidius exposuisset. Exponam ego, & tu audies, & disces. Igitur coactio, & violentia, idem significare apud Philosophos & Thologos constat. Unde cui violentia infertur, is cogi dicitur. Ita D. Thomas. 1. 2. q. 6. a. 4. & ibi Interpretes. & sanè D. Thomas in ea

quæst. 4. a. 4. in corpore ait: *quod autem est coactum, vel violentum*, perinde ac idem omnino esset *violentum* & *coactum*. Coactio autem potest considerari, vel in actibus elicitis à voluntate, qui sunt immanentes: vel in actibus ab ea tantùm imperatis. Primos non posse coactos aut violentos esse, constans est omnium Philosophorum Theologorumque sententia. Et patet ex ipsa definitione *violenti* sive coacti, Communiter recepta, ex Aristotele deducta. *Violentum est quod est à principio* exrinseco *passo non conferente vim, sed reluctante.* Lib. 3. Ethic. c. 1. & 2. Ethic. ad Eudem. c. 7. vel 8. & l. 1. de Cœlo, t. 2. Ac eam ita compingunt Scotus noster in 2. d. 29. q. 1. & Almainus ib. q. 1. a. 1. & latè probat Vasquez in 1. 2. d. 20. c. 1. & 2. Hoc autem omnino est contra rationem voluntarij, cujus principium est intrinsecum, & actus elicitus activè à voluntate concurrente vitaliter: unde impossibile est, quod actus elicitus ab ea sit coactus & violentus. Ita D. Thomas. 1. 2. q. 6. a. 4. Cajet. l. 9. q. 82. a. 1. Bonavent. in 2. d. 25. q. 4. & 5. Palud. q. 1. a. 1. concl. 2. Richard. a. 4. q. 1. & 2. Durand. q. 4. & in 4. d. 29. q. 1. Marsil. in 2. q. 16 art. 8. dub. 1. Mar q. 1. concl. 1. cum Scoto nostro & Almaino proximè citatis. Omitto Recentiores citare, quia video te ab eorum lectione abhorrere. Unde patet, voluntatem quocunque modo necessitetur, cogi non posse, quoad actum elicitum: qui cum semper exeat ab ipsa voluntate, quod est illius prin-

principium, & sit voluntarius, non potest esse coactus seu violentus.

Quoad Actus Imperatos gravior quæstio est, & tota scholasticorum, quos non amas: uno verbo dicam. Actus ipsius voluntatis elicitus respectu alterius imperati impropriè cogi potest, id est, cum ille deficit contra imperium voluntatis, dicitur pati voluntas contra quàm appetit; sed hoc non est propriè pati, nec cogi. An verò Deus possit se solo producere actum in voluntate contrarium alteri elicito, quia impossibile existimo cum Patribus Jesuitis inter quos feliciter operam Philosophiæ ac Theologiæ dedi, quæstione in hoc sensu supersedeo. Circa actus aliarum potentiarum qui imperantur à voluntate, & contra ejus imperium impediuntur, eadem ratio est, quæ de proximis imperatis à voluntate, nec enim, etsi resistat voluntas, cum per proprium actum resistat, propriè cogi dicetur.

Alia coactio seu violentia potest considerari in cessatione seu privatione actus: videlicet si Deus subtraheret suum concursum actui incepto, & debito manente objecto aptè proposito, vel sublato concursu impediret, ne potentia connatur aliter operaretur, videlicet negando *B*eato visionem Beatificam elicienti, concursum ad actum Amoris exercendum. De quo quidem controversia est: in qua Vasquez. i. 2. d. 96. c. 5. affirmat. Ego verò cum aliis negem; nam ubi non est principium necessarium ad actum, est potius defectus quàm coa-

actio & vis: imo cum detur concursus connaturalis, est privatio, vel cessatio, actus & in quo est ratio naturæ, id violentum esse non potest.

Hæc tu fortasse non nosti, quia scholasticos odisti, sed certa existima, & confer cum tua illa opinatione, cogi arbitriũ quando ex duobus objectis propositis alterũ impeditur altero relicto. Nam ut cogeretur voluntas, quod fieri nequit, tum certè minimè cogeretur: nam remoto altero objecto circa alterum posset voluntas operari: & operando non poterat cogi in operando: imo neque remotio alterius objecti erat coactio, cum nec esset subtractio concursus connaturaliter debiti, nec privatio actus necessario cum antecedente connexi. Igitur nullo modo coactio interveniret: Imo ne necessitas quidem, cum voluntas circa alterum objectum posset voluntariè ac liberè versari.

Non minus infeliciter disputas de triplici necessitate *Peccandi vel Resistendi*. Et Primæ ponis exemplum in Beatis & Damnatis, & in utroque vehementer erras. Ais enim in Beatis esse inclinationem aliquo modo determinatam ad bonum cum, debuisses dicere omnino determinatam ad bonum, uti proximè ostendi, & docent quotquot de Clara Dei visione agunt Theologi. Ais deinde Damnatos esse inclinatos ad malum ex electione immutabili: ceu major esset inclinatio Damnatorum ad malum, quàm Beatorum ad Bonum: nam hos dicis inclinàtos aliquo modo, *id est*, non omnino, illos autem dicis inclinatos *ex immutabili electione* cum

contradicere debbisses. *Beatos* ex immutabili Electione esse inclinatos ad bonum, Damnatos aliquo modo, addictos malo. Constat enim majorem esse inclinationē Beatorum ad volendum Bonum, quàm Damnatorum ad Peccandum. Illud item absurdè dicis *Damnatos* inclinari *ex Electione*, cum mali non sit Electio; nec illi jam tunc ex Electione sed ex desperatione & obstinatione pecceni.

In secundo membro affirmas: cogi voluntatem per tentationem: cum quis non potest cogitare nisi de objecto Peccati. In quo bis falleris: nemo enim tentatus cogitur: & neminem tentationis objectum necessitat: non minus erras in exemplo Amentium, & motuum, qui primo primi appellantur, perinde æquè cogatur, qui tentatur mente validâ & integrâ voluntate: ac Amens qui utriusque impos est: & Sanctus cui obrepunt naturales illi, qui tationem & libertatem prævertunt, motus: cum actus hominis mentis compotis, etsi urgeat tentatio, si sint deliberati, Peccata sint. Tertium necessitatis membrum adducis ex Præscientia, vel Prædefinitione: sed cum illa omnino stat libertas ad agendum. De illa major quæstio est; quam ut hic agitari possit.

Dum primum illud necessitatis membrum probare vis authoritate D. Thomæ, duos locos citas 1. partis: alterum q. 62. a. 4. alterum q. 63. a. 5. ais *in quorum altero definit Angelum meruisse in primo instanti: in altero non potuisse in primo instanti peccare.* Prorsus falleris in citatione primi loci: nam utrumque

que tradit D. Thomas in ſecundo, id eſt, q. 63. a. 5. in primo neutrum tradit. Aliud agis cum legis Authores. Uti apparet ex ſequenti citatione cum dicis Divum Thomam *Alibi Beatis negare meritum quia ſunt in termino*: nam divus Thomas ibidem, id eſt, ultimo & proximo quem citaras loco, id omnino negat. Unde hoc accidat tu videris.

Quid vero hic me urges exemplo Beatorum & Chriſti *D*omini, ad probandam libertatem meriti cum quæſtio non verſetur niſi circa meritum noſtrum viatorum in ſtatu naturæ Lapſæ? de qua & Pontifex primum cenſens & ego poſtea pendens egeram. Idque perſpicuè & compoſitò animadverti. Tum extra Chorum ſaltas, imo, & lampade aliunde accepta ineptè curris. Ac ne ego in idem quod tibi objicio crimen incidam omiſſis quæ his immiſces de ſententiis & authoritate Divi Thomæ, & aliorum Theologorum diſputans, ad id quod eſt hujuſce quæſtionis proprium venio.

Quæris ex me, quî probem Hæreticam eſſe hanc Propoſitionem? Quam quæſo? nam cum mea tam oſcitanter Legas neceſſe eſt eam deſignare. *Nimirum: Ad-merendum & demerendum in ſtatu naturæ lapſæ non ſufficere libertatem à coactione, ſed etiam à neceſſitate.* Primum id mihi perſuadeo quia Pontifex definivit, quem judicem Controverſiarum in rebus Fidei, & doctrinæ uti Catholicus Romanus agnoſco. Tu verò qui eum eſſe negas, de veritate propoſitionis ambigis. Propter te & alios

ſimiles

ſimiles tui probavi argumentis eam Hæreticam eſſe, & Cenſuram Pontificis conſtare. Id verò D. Auguſtini, & Thomæ, & Academiæ Pariſienſis teſtimoniis, & Conſtitutionibus Pij V. & Gregorij xiii. contra Baium, & ex Concilio Tridentino monſtravi. Nunc verò dubitas, An ego rectè monſtraverim quòd putas, me Indifferentiam voluntatis ſtatuere voluiſſe: & objectas mihi hanc Indifferentiam, quaſi eam ego ſuſtinere vellem. Erras toto Cœlo, erras, Thoma Angle. Mihi Propoſitum fuit oſtendere libertatem ad meritum & demeritum cum neceſſitate ad unum inevitabiliter addicta in natura lapſa non poſſe conſiſtere, &, opinor, ratione & authoritate probavi. Ad id autem ego Indifferentiam non poſtulavi, imo neceſſariam illam ad conſtitutionem libertatis eſſe negavi, idque initio ſtatim quæſtionis propoſui: & diſtinxi inter Indfferentiam, & libertatem contra opinionem Patrum Jeſuitarum, quibus de Indifferentia non conſentio, de libertate à neceſſitate conſentio. Hæc ego clariſſimè cum dixiſſem, neminem de mea ſententia ambigere poſſe exiſtimabam: ſed tu in tanta luce caligaſti; & te noctuam, non Athenienſem tamen, præbuiſti. Itaque confundis libertatem cum indifferentia, & rurſum neceſſitatem cum coactione: cum dico libertatem, intelligis Indifferentiam, cum de neceſſitate loquor putas, me de coactione ſermocinari. Auribus lupum tenes: & præpoſterè agis. Nos quærimus de neceſſitate diſtincta à coactione tu non diſtinguis à coactione neceſſitatem. Ego non potui clariùs dicere, tu non potuiſti obſcuriùs accipere.

Ad calcem mecum expoſtulas, quod libertatem ad demerendũ & merendũ æquiparaverim, ac eodem modo abutroque neceſſitatem removerim. Aisque cum neceſſitate determinante ad bonum citra conſultationem & electionem *eſſe ſummam meritoriæ dignitatis Apicem.* Erraſti Thoma Angle, & re & genere erraſti: qui ſummam Apicem meriti dixiſti, cum ſummum decere dibuiſſes. Sed homini infanti hujuſce Solæci gratiam facio. *Illud non* ignoſco, quod putas me cum ea, quam tu neceſſitatem appellas, ex determinatione ad Bonum, qualem recognoſcis in Gregorio Lupio negare meritum poſſe componi. Nec enim id nego, qui de Beatiſſimo Xaverio affirmo. Sed nego eam eſſe ſimpliciter, inevitabiliter neceſſitatem, cujuſmodi eſt quæ datur in Beatis: & quæ ex negatione Auxilij Sufficientis exiſteret, cum his enim duabus affirmo libertatem conſiſtere non poſſe: vel ad merendum, vel ad demerendum.

Quod adjicis de Coactione ad Peccandum, jam ſupra confutavi: Accertum omnino eſt neminem cogi ad peccandum: imo ſi cogeretur non peccaret, nam ſi qui neceſſitatur non peccat, quomodo peccet qui cogitur? Itaque teſtimonia à me adducta probant Peccatum non ſolum cum coactione, ſed etiam cum neceſſitate antecedenti inevitabili minimè poſſe conſiſtere. Concludis *Pontificium Decretum manere omni prorſus âme defenſione deſtitutũ.* Nollem diceres *defenſionem* cum ego non adhibuerim *defenſionem*, qua non indiget Pontificium Decretum, ſed expli-

explicationem & commentationem. Quod objectas à me non rectè expositam Pontificis mentem, id prorsus nego, qui sciam fideliter explicasse, saltem nihil in ejus expositione à fide alienum dixisse: cujusmodi tu multa in hac tua opella effutiisti. De me contra quàm tu judicas, alij nobis opinor, amborus doctiores judicarunt, meum qui judicium probaverunt. Tuum sanè probabit nemo, qui adversus mentem expressam Censuramque Pontificis tot & tanta inepta absurdaque dixisti. Summa est, *Mentem & demeritum in omni statu non solum cum necessitate, sed etiam cum coactione, quod non est ausus Jansenius posse consistere.* Hanc hæresim tuam cito Pontifex summus novâ Censurâ edita condemnabit.

SECT. V.

Sonus Quintus.

PRoponis hic sententiam tuam, recurrisque ad Sensum tertium necessitatis ex prævisione & præfinitione Divina. Quam obscurissime exponis, adeo ut qui frangere caput legentis velit, non

possit duriores lapides, quàm quos hic loqueris, invenire. Ac primum molestè & anxiè ratiocinaris de Fortuna & Casu referendo ad providentiam, de effectibus monstrosis deerrantis naturæ, de intentione circa eos Providi Authoris, de constantia *Providentiæ*, & de mutabilitate rerum, de necessitate & contingentia, sed omnino jejunè & implexè; ceu qui in Philosophia peregrineris. Compendium est necessarios esse effectus respectivè ad Causam Primam: Contingentes respectivè ad secundam. Satius erat quæstionem 22. 1. p. à D. Thoma de Providentia excitatam inspicere, ex qua disceremus quæ tu docere non potes. Quia tamen hæc longiùs posita sunt, ad actiones liberas accedamus.

Statuis ex vi Providentiæ non posse non sequi effectum, atque adeo esse necessarium. at verò ex vi Causæ proximæ posse non sequi, hoc est, esse Contingentem. Dici tamen hujusmodi effectum communiter contingentem, non necessarium. Nullam verò mentionem facis necessitatis Consequentis, quæ sola est ratio præsentem difficultatem tollendi. Hoc verò quod affirmas minus est certum quam existimas. Nam etsi certa sit ratio & infallibilis Providentiæ, non inde tamen sequitur, effectus respectivè ad ipsam esse necessarios: Audi D. Thomam q. 22. ad Primum, *Evenit infallibiliter & necessariò, quod Divina Providentia disponit evenire infallibiliter & necessario: & evenit contingenter, quod Divinæ Providentiæ ratio habet ut contingenter eveniat.* Et iterum ad secundum: *dicendum quod in hoc est immobilis & certus Divinæ Proviđen-*

videntiæ ordo, quòd ea quæ ab ipso providentur cuncta eveniunt eo modo quo ipse providet, sive necessario, sive contingenter. Nec enim Divina Providentia mutat res vel confundit. Adeo ut ipsa Divina Providentia non semper consequatur finem ad quem res dirigit, ut apparet in Reprobis Fidelibus quibus Deus dat media Gratiæ ad salutem æternam consequendam ad quam eos dirigit, nec tamen finem consequitur: uti contra Cajet. ostendit Vasquez. 1. p. d. 8. 7. c. 4. cum Durando in 1. d 39. q. 3. & d. 4. q. 1. Capreolo ib. d. 4. q. 1. a. 1. concl. 2 Marsilio q. 41. a. 1. Ferrar. 3. contra Gentes. c. 49. & docet Divus Thomas in 1. d. 40. q. 1. a. 2. & q. 6. de veritate. art. 1.

Unde corruit quod ais Parag. *Libertas verò. Effectum liberum, ut talis est, non esse contingentem respectu Causæ Primæ, sed necessarium.* Est enim naturâ suâ liber: Deus autem non evertit naturam, sed servat. Quod affirmas de libertate haud penitus capio. *Libertas nullatenus dicit, vel facit ut Effectus possit non esse, sed ut sit unus expluribus, qui possunt esse ab hac causa.* Negas ergo libertatem contradictionis, quæ ad actum, & negationem ejus adhibetur. Quæro enim ex te, cum id proponitur quod unum est, & non necessitat voluntatem, videlicet *Auditio sacri*, qui non eum actum audiendi exercet, non facit, ut non sit auditio sacri? quod si facit ut non sit, etiam facit ut esse non possit. Id autem necesse est accidat in libertate quoad exercitium, quæ est contradictionis libertas. Nimirum ad actum & negationem ejus. Itaque illa tua prima Propositio falsa est dum ait, *Libertatem non dicere vel facere ut*

Effectus

Effectus possit non esse : nam hoc distinguitur libertas à necessitate, quod necessitas dicit & facit, ut effectus non possit non esse : Libertas autem ut opponitur necessitati, dicit & facit ut effectus possit non esse. Nec id Philosophus quicquam neget. Jam vero altera propositio tua in obscuro versatur. Ais quippe Causam, eo esse liberam quo dicit & facit, ut effectus sit unus ex pluribus qui possunt esse ab hac Causa. Rogo enim te de quibus effectibus loquaris ? Fateris de Actibus voluntatis. Tum ego. Causa libera vel est quoad contrarietatem, vel quoad contradictionẽ. Si de hac loqueris, falsũ omnino, & adynaton affirmas; nam quando Causa libera exercet actum, hic & nunc singularem, & determinatum, non facit, ut ex pluribus quos potest elicere, unus potius, quam alter sit: cum hæc sit determinatio ad individuum quæ à *D*eo fit, non à Causa secunda, uti in libris de Physico Auditu docemur. Quare illa tua Propositio in hoc sensu est prorsus falsa.

Si autem intelligis de libertate contrarietatis & quoad speciem actus : ne tum quidem rem explicas : nam ratio cur voluntas exerceat actum, Amoris potius quam odij, non est in sola libertate voluntatis, sed sumitur ex cognitione objecti, & judicio de illo practico : ac in materia Gratiæ ex efficacia concursus auxilii uti tute fateris : *I*taque ne hac quidem ratione exactè declaras naturam Causæ liberæ : cum præsertim verba tua priorem illum sensum indicare videantur : nam illa

verba

verba, *ut ſit unus ex pluribus qui eſſe poſſunt, ab hac Cauſa* videntur loqui de effectibus individuis circa idem objectum, atque adeo individuis, quorum electio & determinatio ad *D*eum pertinet, non ad Cauſam liberam Creatam.

Nec omittam dicere, te perſpicue in hoc loco, tibi in altero contradicere. Hic enim ais Cauſam liberam non *efficere ut effectus poßit non eſſe*: & Parag. proximo *libertatis* dicis ad Contingentiam Cauſæ ſpectare, ut effectus poſſit non eſſe. Puto autem Cauſam liberam habere contingentiam in agendo: nec id tu inficiaris. Confer nunc utrunque dictum, conſtabit te penitus à te ipſo diſſentire.

Exire hinc volebam, ſed tot ſunt errores quos admittis, ut expedire non potuerim. In eodem Parag. *libertas* ad finem, ita de actu voluntatis noſtro libero & meritotio virtutis. *In nobis ſæpè contingens eſt, quatenus propter infirmitatem noſtram non ſemper volumus ſecundum naturam, ſed quod melius eſt. Itaque infirmitate noſtra fieri dicis, ut non velimus ſecundum naturam.* Quaſi verò natura noſtra in ſtatu ruinæ bonas inclinationes habeat, quas ſi ſequamur benè operemur. Cum contra ſit; ex quo enim natura Peccato eſt vitiata, ruit prona ad malum, quemadmodum ex motibus concupiſcentiæ, quibus incitamur apparet. Unde qui ſecundum naturam operetur, ejuſque depravatæ ductum ſequatur, nèc *D*ei Gratia juvetur, is malè operabitur. Hinc illa vox Pauli, *Miſer ego homo, quis*

me

quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum. Secundum hanc operari debemus, *Thoma Angle*, non secundum naturam: Hæc enim labitur & ad malum vergit & ducit. Gratia eam erigit, statuit, dirigit, perficit: *Naturâ enim sumus Filij iræ.* Paulo teste: opus est Gratiâ ad iram avertendam: quam sine adjutorio Gratiæ incurremus. Corrige igitur illud *secundum naturam*, ni velis ut te Semipelagianismi, quem mihi impingis, accusemus. Vel adde, si nolis expungere *secundum naturam*, *Gratiâ reparatam.* Aliter non constabit sententia: nam *Infirmitate nostrâ fit, ut operemur secundum naturam, non secundum Gratiam*: Quod si per naturam intelligis naturam integram: memineris nos esse in statu naturæ corruptæ: de qua Augustinus. Tract. 44. in Joannem *Peccante primo homine, vitium pro natura inolevit.* Quod vitium sanat Gratia, non natura.

Extrema pars hujus capitis versatur in assignando modo quo Deus *determinat* voluntatem ad agendum. Ne vivam: si ego percipio quid sentias: & puto neminem qui benè sentiat, tua dicta percepturum. Primum ais *Deum non posse deficere in agendo in voluntatem nostram: neque per hoc officere libertati, sed eam perficere.* Hîc ex te quæro, quid est *Deum nunquam deficere in agendo?* An semper agit in voluntatem? si ais. Nego. Nam Deus non agit in voluntatem nostram cùm peccamus. Opinor autem nos sæpe peccare. Dices de bonis actibus

bus te, non de Peccatis loqui. At ne ſic quidem ſemper agit in voluntatem noſtram: nam id agit per Gratiam: Hæc autem vel eſt Efficax, vel Sufficiens. Per Efficacem certum eſt non ſemper agere, Sufficientem tu non admittis. Et quanquam admitteres, non eam ſemper, ſed certis temporibus Deus offert, uti principes illius Authores docent, Suarez Tom. 2. de Grat. l. 4. c. 9. & 10. Vaſquez in 1. p. Tom. 1. & omnes Anti-janſeniſtæ, & alij quos cito in 2. lib. de Adjutor. c. 12. Quomodo ergo Deus ſemper agit in voluntatem?

Deinde rogo: quid eſt illud, per quod Deus agit in voluntatem? Id tu non exprimis. Ergo manet integra quæſtio: nec conſtat: An illud per quod agit officiat libertati necne? Poteſt enim talis eſſe Prædeterminatio à Deo, ut libertatem tollat. Cujuſmodi eam Calvinus ponit, quem ſuſtuliſſe hoc modo libertatem nemo non fatetur. Imo ſunt qui Phyſicam Prædeterminationem, qualem inducit Janſenius, auferre libertatem putent. Lege ſi placet Richardum, Annatum, Morainium, Thomam, Auguſtinum, & alios Clariſſimos Antagoniſtas Janſenij, haud paulo opinor, quam te, Theologos meliores; quorum ego hac in re judicium probo.

Tertium ais, *Deum uti uno actu voluntatis: videlicet bono deſiderio ad expugnandos alios, ideſt mala deſideria.* Pergis dicere, *Deum ſemper uti voluntate, & agere in voluntatem per voluntatem, & nun-*

quam contra voluntatem. Non est Theologi, nec Philosophi ista ratiocinatio. Nec enim Deus per actus, agit in actus: nec opus est eâ pugnâ ad agendum. Nam in Beatissima Virgine non erant desideria vitiosa, & tamen Deus inspirabat bona, in Virginis voluntatem. Nec actus unus alio, ceu clavus clavo, truditur. Alioqui cum malum desiderium concipimus, Deus agit per illud in bonum, & expellit illum. Num quando actus unus virtutis sequitur alium, ejicitur prior, ut posterior ingrediatur? Præterea quid illud est *agere per voluntatem in voluntatem*? Ubi hoc audisti? ubi didicisti? Si Deus *agit per voluntatem in voluntatem* Certè volente agit voluntâte: quòd si voluntas vult, cum per eam agit ut illa velit, opus est aliâ voluntate: quæ cum etiam sit volens, indigebit aliâ: & sic dabitur processus in infinitum. Non ita Deus agit, sed concursu suo voluntatem agit & movet. Hujus tu nunquam meministi: cujus nemo Philosophus potuit oblivisci. Ne illud quidem rectè, quod verum est, dixti: *Deum non agere contra voluntatem.* Imo quo tu dicis modo semper agit contra voluntatem. Cum tu dicas *bono desiderio expugnare vitiosa.* Qui autem expugnat agit contra eum qui expugnatur. Imo te authore semper Deus agit contra voluntatem, cum semper *uno utatur actu ad impediendum alium.* Vides in quas te angustias conjeceris? Adhuc urgeo. Adjicis paulò post *Deum determinare voluntatem per voluntatem*: ergo determinat per id quod maxime liberum:

rum est, & minimè determinatum. Hoc autem quis ferat: Principium *Indifferentiæ* esse instrumentum determinationis? Jam quod subjungis *Per desideria superat contraria desideria ipsius*. Penitus evertit quod antè dixeras: *Nunquam contra voluntatem*, & confirmas quod ego adversus te intuleram: *Imo semper contrà voluntatem*, quoniam semper *expugnantur* te authore desideria, *& superantur*. Et hoc quidem quod voluntas contra voluntatem agat, experimur in motibus contrariis concupiscentiæ, & virtutis, & in perpetua pugna intestina appetitûs Inferioris & superioris: quam proponit D. Paulus c. 7. Epist. ad Romanos. *Non enim quod volo bonum, hoc ago, sed quod nolo malum hoc ago, &c.* Et *video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ*. Eam Augustinus describit variis locis. l. 1. de serm. Dom. in monte. Serm. 6. & Ser. 13. de verb. Apost. & lib. de Spir. & Lit. c. 28. & c. 35. & Comment. Epist. ad Galatas. & Serm. 44. de verb. Domini. & in Enchir. c. 81. & Tract. 49. in Joannem. & alibi. Unde patet voluntatem agere contra voluntatem. Neque verò hinc deduces me mihi contradicere, quòd supra dixi actus non agere in actus: non enim nego ad positionem actus contrarii, expelli oppositum, sed nego id necessarium, & perpetuum esse, ac inficior Deum per actus operari, cum per concursum suum immediatè operetur actum cum voluntate: cujus tu concursus Divini nullam prorsus mentionem feciſti.

Concludis : *Quodcunque itaque Deus agit, voluntas agit.* Ita loqueris ac ſi Deus prior determinet voluntatem. Quomodo igitur erit Potentia libera ? Et quando voluntas peccat, quomodo agitur à Deo, qui non eſt ullo modo author peccati ? Sed hæc levius objicio. Illud vehementer : te cùm ſermo ſit de merito & operibus bonis, nil omnino de motione & auxilio Gratiæ commemoraſſe, ceu nullæ illius partes eſſent, cum præcipuæ ſint. Adeo ut in tota ratiocinatione tua longa, & præmeditata nullum prorſus verbum de Gratia emiſeris. Et tamen homo vaniſſimus audes me Semipelagianum appellare, cum nemo magis Auguſtinum amet & ſectetur, uti mea ſcripta teſtantur. Id ego lector optime, tibi confirmo : putaſſe me cum hanc mei Cenſoris Sectionem Legi, in libellum aliquem Pelagii, aut Celeſtij, Julianive incidiſſe.

Quod affirmas *Deum inerranter in hoc progreſſu ferri.* Id ego maximè inficior, quia ſi ille ita progreditur, uti tu fingis, irremeabiles errores texit & retexit ; Itaque Deo qui errare non poteſt, tu errando errores affinges. Recurris de novo ad præviſionem *Dei intelligentis*, ut ais, *quæ deſideria & quibus modis victricia futura ſint, quæ infirmiora, & ceſſura* : et hanc vis dicere neceſſitatem, quòd ſit Dei ſcientia infallibilis : addis enim *Effectus liberi neceſſitas ex inerrantia Dei.* Spurcè loqueris : ne terminos quidem Philoſophiæ uſitatos uſurpas. Verum quid dicas percipio : nam adjungis hoc eſſe de

de

de Fide, nempè quod *hæc necessitas stet, cum merito & demerito.* Igitur ceu rem magnam affirmas necessitatem ex præscientia *D*ei non auferre libertatem. Ecquis hoc unquam Theologus negavit?

Non est *Thomæ* hæc necessitas, de qua in quæstione de merito agitur: nam præscientia Dei non imponit rebus necessitatem, imo supponit res sive necessarias sive liberas quas præscit. Unde Præscientia ista *D*ei non est Causa rerum; nec res ideo sunt, quia præsciuntur, sed ideo præsciuntur, quia sunt. *D*oceat id te ex antiquis Augustinus l. 3. de libero arb. c. 3. & 4. & Boetius Prosa. 6. lib. 6. de Cont. Sol. *D*amascenus contra Manich. propè med. Anselmus in Elucid. Beda lib. variar. Quæst. 13. ac ex recentioribus quos voles. Non quæritur de hujusmodi necessitate, quæ omnino consequens est, & aliena est à quæstione. Sed de necessitate antecedente compellente voluntatem ad actum. Cujusmodi sunt illæ de quibus tu egeras Sect. 4. & agunt Authores, qui disputant de Prædeterminatione antecedente actus voluntatis: & specialiter de motione Gratiæ Efficacis, per quam inferri necessitatem voluntati affirmant Lutherus, & Calvinus, *B*ucerus, & Melanchthon, & Beza, & alii quos citant Staple tonus in Prompt. Fer. 6. in Hebdom. 1. Quadrag. & Roffens. art. 36. cont. Luther. & Ruard. a. 7. & Bellarm. l. 1. de Grat. & lib. arbitr. c 11. & l. 4. c. 14. & Suarez. 2. Tom. de Grat. l. 3. c. 4.

De hac neceſſitate quærimus, quæ eſt ratio prædeterminans antecedenter, ac ita prædeterminans, ut voluntas non poſſit reſiſtere virtuti efficaci ſibi met impreſſæ. Quæ tamen non eſt coactio, nec violentia quæ in voluntatem non poteſt cadere. De hac tu nec my, nec ry, ut par pari reponam, quod te mordeat. Et quidem Summus Pontifex hanc neceſſitatem diſtinctam à coactione, tanquam veram neceſſitatem agnovit: & à merito, demeritoque removit, contra Janſenium aſſerentem cum ea ſtare meritum poſſe, ac demeritum, quæ cum ſola neceſſitate coactionis negabat poſſe conſiſtere. Tu ineptè agis, dum de re non agis, & aliena invehis, ceu ſomniares.

Riſi & quidem effuſè cum incidi in illa tua verba. *Credo ſiquidem eſſe verum difficultatis cardinem, & ſolum quem ſanctus Auguſtinus in peccatis ineſſe credit.* Non video cujus Portæ cardo iſte ſit: nam tu oſtio ſcientiæ aberras: niſi forte ſit Cardo illius quam Æolus ventis aperit, ut *Quà data porta ruant.* Audio enim te ventoſum eſſe hominem, & auram popularem captare. Cur hic Auguſtinum citas, ignoro, non ſolet ille pro foribus ſcientiarum ſtare habitat in Cortina Divi Pauli, & in Tertio Cœlo eſt. Tu nec eum intimè noſti, nec citas. Sanè qui mentem Innocentij, qui meam expoſitionem non tenuiſti, Auguſtini ſenſa eruere non poteris.

Claudis hoc infeliciſſimum caput, ſectionemve Baſilicâ Aſſeveratione. *Tandem advertendum eſt, inquis,*

inquis, cum Sancti de necessitate indistinctè loquuntur, de coactione, vel semper, vel frequentissimè intelligendos esse. Non credam nisi prius mihi dixeris: *ubi sunt Sancti?* & *An sint Sancti?* In Purgatorio ne, an in Limbo, nam in Cœlo esse tu opinor, negabis. At verò in Purgatorio vincti sunt, & nos de libertate agimus, necessitate excluſâ. In Limbo autem inter Infantes, infantes erunt: nec poterūt quærentibus respondere. Cita sigillatim, cùm allegas. Aliter tibi non credemus, etsi per stygiam paludem jures. Hæc tamen Assertio Jansenistam te probat errantem, quòd ille hoc ipsum affirmat, sed magnâ eruditionis ostentatione. Si cum illo agerem eruditè & copiosè refutarem. Sed ne videar tibi hoc affirmanti connivere, relinquo te castigandum Patri Antonio Moraines, Egregio Jansenij antagonistæ, qui te doceat Sanctos, quos appellas, non de Coactione, sed de necessitate alia antecedente & prædeterminante intelligendos. Lege Disput. 32. & 33. & 34. De Augustino consule meam Cortinam quæstione de necessitate & libertate Peccandi. Audies eum necessitatem aliam à Coactione agnovisse, & à merito, & de merito excluſisse.

Sect. VI.

SECT. VI.

Flatus Sextus.

DE 4. Propoſitione ſic judicas. Primam ejus partem de ſententia Semipelagianorum circa initium Fidei & actus ſingulos : An ad ea Gratiam exegerint, necne ? cenſes alienam eſſe à Cenſura propter rationes à me factas. Addis de tuo : *Eſſe item à noſtro propoſito alienam.* Quod à me acceptũ fateris probo: improbo quod vendicas. Nam illa quæſtio rem magnam continet, ac è re noſtra, id eſt, de re Gratiæ, imprimis eſt. Atque idcirco de ea ſummâ ope contendunt duæ nobiliſſimæ ſcholæ, Thomiſtarum, & Jeſuitarum, quemadmodum ego accuratè oſtendi. Idque vidit acutè Janſenius : cum enim conſtet Semipelagianos erraſſe circa Gratiam, & dubium ſit errarintne circa rem, an modum, id eſt : An omnino negando neceſſitatem Gratiæ ad illos actus, an talem ſolum formam Gratiæ ponendo, quæ concomitans ſit & pendeat à voluntate; ſi hoc ſecundum detur, ſequitur ejuſmodi formam Gratiæ ſuſpectam eſſe,

ſin

ſin neceſſitatem Gratiæ negarunt, hanc ſuſpicione liberari; quòd errarenti, Gratiam, id eſt, rem tollendo, non modum ſuſpectum inducendo. De hoc autem magna lis eſt inter Patres Thomiſtas, & Jeſuitas, doctos ſanè ac eruditos viros; Thomiſtis affirmantibus eos admiſsâ Gratiâ peccaſſe in modo: Jeſuitis negantibus, errraſſe excludendo prorſus Gratiam, non inducendo modum. Quid utriſque propoſitum ſit minus tu fortaſſè intelligis: quem video hac in doctrina de Prædeſtinatione & Gratia hoſpitem eſſe: at ſcio ego, & ſenſit Janſenius, & ipſi diſputantes optimè norunt. Nam niſi magnum aliquid ſequeretur, non tam illi de re longius poſita acriter dimicarent. Equidem ego quid ſequatur ab eo volo abſtinere, & in ea quæſtione ventilanda tunc abſtinui: tantùm meum judicium ingenuè, ac ſyncerè protuli, quem modum ex Auguſtino, & diſcipulis didiceram.

Tranſis ad alteram quæſtionem, *An Efficax Gratia talis ſit, ut poſſit humana voluntas ei reſiſtere, vel obtemperare?* Ais verò me cenſere; *Omnes Catholicos unanimi hoc conſenſu affirmare.* Nunc primum mentem meam rectè intellexti: & expoſuiſti: Ita ſentio. Quid verò tu ſenties videamus.

Negas igitur meam veram eſſe Cenſuram: & aliud judicas: nimirum *Gratiæ Efficaci non poſſe reſiſti in quacunque ſententia.*

Atque adeo Pontifici Innocentio contradicis con-

deminanti eum qui neget posse resisti *Gratiæ*, id est, *Efficaci*: nam Inefficaci resisti nemo negat. Sed quomodo tu me impugnes oportet inspicere. Ais: *Quære itaque ab iis qui Gratiam ab eventu Efficacem esse contendunt*, de quibus *ipse quod concedis dicant: Gratiæ Efficaci nunquam resisti.* Etsi minus Latina periodus constat (cujusmodi tuæ esse solent) teneo tamen sensum tuum. Hic observo te velle tacitè Nobilissimos aliquos Theologos Jesuitas taxare, perinde sint in ea sententia Efficaciæ ab eventu, eamque Sect. 6. ad fine errorem vocas. Ut sint Catholici qui in ea sint, Certe *P*atres Jesuitæ Effectui nudo Efficaciam non assignant. Omnes aliquid, & magni momenti, uti putant, addunt, id est, *P*ræsidium à congrua opportunitate, & circumstantiis prævisis scientiâ conditionatâ, & ex voluntate Dei volentis eam Gratiam opportunè dari. Id te docebit summus Theologiæ Magister Suarez, Tomo. 2. de Grat. l. 5. c. 27. & 46. usque ad lib. Finem. & P. Martinonus sive Antoninus Moraines in suo Antijansenio disput. 27. Sect. 4. & Sequent. nec ego pag. 29. dixi, hoc quos tu tibi fingis Theologos in Eventu Efficaciam ponere. Soleo enim in referendis Authorum Sententiis circumspectissimus & fidissimus esse: sed id tantum dixi: *Hanc Propositionem Gratiæ Efficaci nunquam resistitur in omni sententia veram esse, cum affirment Gratiam Efficacem semper habere actum & effectum: undecunque tandem Efficacia proveniat.* An hoc est dicere: Efficaciam Gratiæ

Gratiæ ab eventu esse ? Minimè quidem. Nam cum ego dicam in omni sententia efficacem Graticaciam effectum habere,& sit sententia negans esse Efficacem ab effectu, patet eam non ponere efficem in eventu.. Deinde satis ego expressi in eo convenire duas illas sententias oppositas, ut Gratia Efficax semper habeat effectum suum. An autem ab effectu, an aliunde sumatur Efficacia ? id ego non examinavi : nec enim è re erat. Idcirco prudens adjeci. *Undecunque tandem Efficacia proveniat.* Igitur volui abstinere à quæstione : & sumere quod utrique concedebant. Propono tibi exemplum familiare. Omnes Philosophi concedunt Quantitatem esse loci repletivam. Dubitant in quo ejus essentia consistat ? Utrum in extensione partium integrali, An repletiva loci ? Intellige aptitudinalem. Tum ego dicam : quantitatem in omni sententia replere locum. An quia hoc utraque sententia mihi concedit, idcirco concedit essentiam Quantitatis in ordine ad locum consistere ? Ne quaquam sanè. Utraque illum admittit effectum, undecunque tandem ille proveniat. Utraque concedit Quantitatem esse loci repletivam : sed non in eo utraque ejus naturam constituit.

Hoc refutato adverto me dixisse. *Gratia Efficaci nunquam resisti* : & de actu non de Potentia dixisse. Maneat interim à me dictum non esse: *Gratiæ Efficaci nunquam potest resisti* : sed *nunquam resisti.* Et quidem negasse *actum* resistendi, *non potentiam*

reſiſtendi. Pergo nunc, & te ſequor. Proſequeris, *Poſſuntne hi dicere reſiſti poſſe Gratiæ Efficaci, abſque eo quod dicant, eventum poſſe non eſſe, dum eſt, ſeu quod eſt, dum eſt, non neceſſariò eſſe?* Paralogizas mi Thoma, & falleris, & vis fallere. Sed periodum abſolvamus. *Unde ſi libere arbitremur, illis propoſitio affirmativa magis impoſſibilis eſt, quam Thomiſtis; his enim propter formalem impoſſibilitatem, negativa propoſitio amplexanda eſt.* Placet ab hoc poſtremo incipere, quod pertinet ad ſenſum Authorum, deinde redire ad ſententiam tuam: & illius rationem vimque expendere. Duo ais de Authoribus Efficaciæ ab eventu: quos ſignificas ex Thomiſtarum comparatione Patres Jeſuitas eſſe: quibus magnam injuriam facis, dum iis eam opinionem attribuis, uti animadverti; Citatis duobus illis autoribus. Jam igitur falli, & fallere incipis: nec enim ij Efficaciam Gratiæ in ſolo eventu conſtituunt, ſed in congruitate prævisâ, & deſtinata à Deo quæ etſi gratiæ vim reipſa non augeat, auget tamen beneficium. Unde ſemper illa eſt major in ratione beneficii, quanvis non ſit in ratione Auxilij major. Hæc eſt germana Patrum Societatis ſententia: quam ego apud ipſos didici, atque adeo certus dico. Dabo tamen Authores quos videre, qui volet, poſſit. Suarez opuſc. de Auxiliis, & in ſumma lib. de Prædeſt. & tract. de ſcientia Dei. & 2. Tomo. de Grat. in Prolegom. & l. 5. de Gratia Efficaci. Vaſquez. 1. p. d. 96. & ſequent. & 1. 2. d. 1. & 9; Bellarm. l 4. de Grat. & lib. arbitr. & de amiſſ.

Grat.

Grat. l. 2. Valent. l. 2. 1. p. q. 14. Herice. 1. p. disp. 7. c. 6. & disp. 23. c. 9. Præpos. ib. q. 22. a 4. dub. 4. an. 44. Alarcon, tract. 4. de Prædestin. d. 1. c. 6. Becan. opuscul. de Auxiliis Grat. Mæratium d. 6. de Grat. s. 18. 20. Franciscum Gonzalez d. 2. lib. 2. Physic. Annatum lib. de scient. conditi. & in Augustino vindicato lib. 7. c. 9. & 10. Thoma in Augustinum sive P. Bagosium in sua Defens. c. 21. per totum. P. Martinonum sive Moraines d. 27. Latissime. Imo Molinam & Lessium qui in eam magis inclinarunt sententiam hoc modo intelligendos esse affirmat Suarez & Moraines citati.

Sed demus eos, ita ut vis, sensisse. Idcirco, longius à tua opinatione recedunt. Imo ut recederent à necessitate antecedente Gratiæ Efficacis illum dicendi modum invexerunt. Nam quia Lutherus, & Calvinus & sequaces talem vim moventi, & trahenti Gratiæ dabant, ut per eam necessitaretur voluntas, & libertatem amitteret, omni merendi ratione sublatâ, & quia Prædeterminatio Physica iis videbatur ab illa hæresi non satis distare: excogitarunt Gratiam illam congruam cujus usus, vel non usus esset in potestate voluntatis. Itaque ex ejus cooperatione Efficaciam esse spectandam, cum illam ex se Gratia non daret. Tu verò vis ut ista Gratia cum qua necessitas non potest consistere, tantæ necessitatis sit, ut ei voluntas resistere non possit. Imo addis minus excludi necessitatem ac hac acceptione Gratiæ congruæ,

quam ab illa Thomistarum prædeterminante, Quo nihil dici absurdius, & insolentiùs potuit.

Placet originem erroris tui aperire. Est autem, uti supra tetigi, duplex Ignorantia, altera necessitatis, & Antecedentis, & Consequentis: altera sensus divisi & compositi. Igitur est necessitas antecedens actum quæ determinat voluntatem ad unum, & facit vi quadam inevitabili ut voluntas unum tantùm eliciat actum, & eripit ad alium potestatem. Cum hac stare non potest libertas. Hujusmodi erat Gratia, quam ponebat Lutherus, & Calvinus: quam Concilium Tridentinũ & Senonense damnarunt, quemadmodum ostendi in illo meo Articulo 5. Hanc item Patres Jesuitæ acerrimè, & summo jure impugnarunt. Imo & hi *P*rædeterminationem Thomisticam, quòd proximè videbatur ad necessitatem accedere, rejecerunt. Nam hæc virtute suâ antecedenter impressâ determinabat voluntatem ad actum virtutis: quâ positâ non erat in potestate voluntatis vel alium elicere, vel illum non exercere. Ita dederunt formam Gratiæ, quæ indifferentem voluntatem relinqueret, eamque comitaretur operantem pro sua libera potestate. In quo non erat necessitas Antecedens. Quod autem secutâ operatione liberâ in actu secundo, jam tunc existente actu facta compositione & suppositione quod existeret actus, non posset non esse, & videretur transire de libero, & contingente in necessa-

ceſſarium, id erat neceſſitas conſequens, quæ non aufert, nec lædit libertatem.

Hæc diſtinctio neceſſitatis Antecedentis & Conſequentis: Alteram poſtulat veluti comitem, quam etiam tute *Thoma* aut minus noſti, aut noſſe diſſimulas: *Senſus compoſiti & diviſi*, qua maximè hac in re utuntur ambæ ſcholæ. Senſus diviſus eſt ſimplex, cum res ſumitur ſecundum ſe, uti eſt, primo intuitu ſpectata, nullâ factâ ſuppoſitione aut reflexione ſupra ſe ipſam, nec componendo eam, aut comparando ſecum? Compoſitus eſt cum res ſumitur cum reflexione & comparatione ad ſe ipſam. Videlicet: Res contingens ſimpliciter poteſt non evenire, ſuppoſito tamen quod evênit, non poteſt non evenire. Ille prior eſt Senſus diviſus, iſte poſterior eſt compoſitus. Ita Actus liber ſecundum ſe poteſt non eſſe, ſed ut præſcitus eſt à Deo non poteſt non eſſe. Unde in Senſu diviſo eſt liber: in compoſito, uti præſcitus, neceſſariò erit: ſed neceſſitate etiam conſequenti. Hinc ſequitur neque neceſſitate conſequenti, nec ſenſu compoſito auferri, lædive libertatem: iſque mutari ſtatus, non naturas rerum. Propono tibi *Thomæ Angle* ſimile quiddam ex Logica: ut melius percipias. Video enim te in his eſſe tyronem. Propoſitio iſta *Homo eſt albus* eſt contingens, iſta verò *Homo albus eſt albus* eſt neceſſaria: non ideirco tamen quod hæc eſt neceſſaria *Albus eſt albus* non eſt illa prior non contingens *Homo eſt albus*, nam hæc reflexio, & compoſitio eſt extra primum ſubjectum,

tum, & non evertit simplicem connexionem. Ita suo modo: Res contingens secundum se in sensu diviso potest non esse, id est, in actu primo. At cùm jam est in sensu composito & in actu secundo est necessariò, sed necessitate tamen consequente: quæ non evertit simplicem libertatem.

Maneat ergo necessitatem Consequentem, & ex suppositione non tollere libertatem. Ac te graviter omnino ac turpiter ex incogitātiáne an ignorantia errare. Nunc quid Patres Jesuitæ de hac sua Gratia & integra cum ea libertate sentiant, audi ex eorum Principe Authore Francisco Suario. Tomo 2. de Grat. lib. 5. c. 39. n. 9. pudeatque eo audito imperitiæ, ac temeritatis tuæ.

Tertia, inquit, *pars erat de vocatione Congrua: distinguenda enim vocatio illa vel per se, & secundum entitatem absolutam: vel prout involuit habitudinem congruitatis. Priori modo spectata non habet per se ac necessario quod sit Efficax. Unde illi potest homo resistere, & dissentire si velit, idque velle potest simpliciter loquendo etiam in sensu composito.* Vide quàm procul sint Authores Gratiæ Congruæ ab admittenda tuâ illâ, quam intrudis necessitate; ut neque in sensu composito eam admittant, quia est necessitas consequens, non antecedens.

Pergit. *At verò*, inquit, *considerando vocationem congruam, ut congruam, & sub habitudine quam sub ea ratione involvit, & sub hac formalitate, talis vocatio est Gratia Efficax, & illi resisti non potest, & simpliciter homo non potest illi dissentire; quia jam involvit*

sensum

ſenſum compoſitum. Aures nunc aperi: & doctrinam meam ex ore Suarij hauri. *In quo ſenſu etiam eſt impoſſibile: hominem cum illa vocatione non conſentire, ſine præjudicio tamen libertatis, quia illa ſuppoſitio ſub illa formalitate non eſt ſuppoſitio antecedens ſimpliciter, ſed conſequens, quia ſupponit uſum libertatis futurum cum auxilio ſimultaneo. Et licet vocatio Congrua etiam ut congrua præcedat influxum liberi arbitrij, ut in re ipſa datur, non tamen præcedit illum ut futurum, imo ſupponit illum in præſcientia præſentem, & ex hac parte eſt ſuppoſitio concomitans, ex qua ſolùm ſequitur neceſſitas conſequens, quæ libertatem, quam ſupponit, non aufert.* Vide in Suario quid ille ſentiat, & uter melius ſentiat Tu an Ego. Et ab hoc uno Authore *diſce omnes.* Idem tradit c. 29. n. 11. & c. 53. n. 31.

Jam verò Thomiſtæ admiſsâ illâ ſuâ Prædeterminatione Antecedente, quæcunque illa tandem ſit, (nam id non eſt hujus loci) neceſſitatem antecedentem omnino excludunt quòd ſciant per eam auferri libertatem; diſtinguúntque duos ſenſus compoſitum & diviſum aptè excogitatos adverſus illam neceſſitatem: aiuntque in ſenſu diviſo cum illa Prædeterminatione ſtare potentiam ad utranque partem, ſive contrarietatis, ſive contradictionis, pro natura & conditione actuum, quæ ad libertatem ſatis ſit. At verò in ſenſu compoſito fatentur amitti illam poteſtatem ad utrunque, ſalvâ tamen libertate, quod illa ſit neceſſitas Conſequens, à qua nihil timent libertati. Et hac diſtinctione ſe

munimur adversus argumenta eorum, qui iis objiciunt antecedentem necessitatem. Ac ne de mea Fide dubites, etsi idoneus testis sim: volo Authores producere ex eadem schola præcipuos, qui fidem mihi apud te concilient. Hi sunt Medina l. 2. q. 10. a. 4. Bannez 1. p. q. 14. a. 13. dub. 2. concl. 3. & dub. seq. & q. 19. a. 3. & 4. & q. 23. a. 3. & 5. & in 2. 2. q. 1. a. 1. docum. 3. Avila. in opusc. c. 13. 22 & 27. Cabezudo 3. p. q. 62. a. 5. q. 2. ad 8. & 11. Didacus Alvarez super Isaiam c. 10. & l. 1. de Auxil. & l. 9. d. 83. Petrus Ledesma Tract. de Auxil. & a. 1. 5. & seq. Zumel. 1. P. q. 14. a. 13. q. 19. a. 8. & q. 23. a. 5. & l. 2. q. 3. a. 3. d. 5. & in opusc. Tomo. 2. d. 5. concl. 3. Cabrera. 3. p. q. 8. a. 4. latissime & q. 62. a. 1. d. 8. & alii complures cum Patribus Excalceatis in suo Cursu Theologico ad 1. p. Idem te docebunt Patres Societatis adducti, dum eorum solutionem impugnant. Vide quanti momenti sit ista quæstio, in qua tu tam ineptè ac futiliter versaris: & omnino tollis eam libertatem, quam omnes conantur sustinere; imo vis, ut in neutra sententia sit locus libertati, cum utraque velit excludere necessitatem. Sanè si tua ratiocinatio vera est: nec nisi illo modo quem statuis, de libertate ac necessitate Philosophari possumus, de medio tollitur omnis contingentia, & libertas, & sola necessitas dominatur. Nam si res semper sumuntur in sensu composito & reduplicativo, uti de Gratia ratiocinaris *Efficax* ut *Efficax*, *Efficax ut talis*, nec est locus Sensui Diviso, & sola

est:

est necessitas Consequens, & hâc est metienda libertas & contingentia, nihil est in rerum natura nisi necessarium. Atque adeo omnia Fato aguntur, uti Priscillianistæ, & Manichæi olim, & hodie Lutherani, et Calviniani affirmant. Sed tu adhuc iis infelicius, quoniam illi ex antecedente vi, & necessitate Fatum astruxerunt, tu ex consequente inducis, & implicaris in adjectis; vis enim, libertatem tollere eo, per quod illa non tollitur, id est necessitatem Consequentem.

Deme, ut libet sentias, qui enim tam malè de aliis judicet, eum de me bene sentire nolim. Id affirmo, me, Augustinianâ Efficaciâ inductâ, quæ major est illâ congruâ minor illâ Prædeterminante, uti in Cortina mea exposui, omnem necessitatis Antecedentis suspicionem removisse; consequentem, quæ impertinens est, ad quæstionem cum Thomistis, & Jesuitis Patribus neglexisse, quòd ea non lædat, nedum auferat libertatem. Nec tu me Unum hac ratione impugnas, sed omnes prorsus Theologos impugnas: nemo est enim quin dicat modò Catholicus sit, Gratiam Efficacem non auferre libertatem.

Jam quod ultimò ais, *Hæreticum esse dicere voluntatem resistere posse Gratiæ efficaci, ut tali, & quando est talis.* Utcunque vera sit Censura, non vides ad sensum compositum pertinere, & non simpliciter, sed reduplicativè sumi, *Efficaci* ut *Efficaci*? In quo sensu etiam *Homo Albus ut talis, est Albus*: Propositio necessaria est. Moneo tamen te ne

hic quidem rectè dixiſſe. Ita enim proponis, acſi eadem ratio ſit de utraque Propoſitione: nam duæ hîc ſunt Propoſitiones. Una, *Voluntas reſiſtere poteſt Gratiæ Efficaci, ut talis eſt.* Altera; *Voluntas poteſt reſiſtere Gratiæ, quando Efficax eſt.* Tu putas nihil inter utranque intereſſe, cum multum interſit. Nam illa prima involuit omnino reduplicationem, & ſumi debet in ſenſu compoſito, & non poteſt negari; quia unius tantum capax eſt ſenſus compoſiti & Reduplicativi. At verò ſecunda adhuc non includit reduplicationem, nec excludit ſenſum diviſum: nam illud *quando* ſignificat tempus quo Gratia Efficax eſt, & connotat actionem in ea differentia temporis. Cum verò tempus duo admittat inſtantia, poteſt conſiderari illa Gratia in actu primo & in actu ſecundo: & in primo verum eſt dicere juxta ſenſum divſum quòd *reſiſti poſſit Gratiæ Efficaci*, imò ita dicendum eſt. Cum ſimpliciter verum ſit illam Gratiam ad actum liberum concurrere & actum illum cum ea Gratia elicitum abſolutè liberum eſſe. Neſcio an iſtas ſubtilitates ingeniũ tuum ferat, ſed opus eſt iis uti, utſcias quid interſit inter utranque, Futilitatem, et ſubtilitatem, non quod ego ſubtilis ſim, ſed quod præ te quivis, opinor, ſubtilis, videri poſſit. Itaque abſolute ac ſimpliciter dicendum eſt *Gratiæ Efficaci, poteſt reſiſti.*

Venio ad tuam expoſitionem.

Ais hunc eſſe ſenſum Catholium: *Gratia efficax eſt talis, ut antequam ſit efficax, hoc eſt completa*

& integra ei resisti possit, hoc est dum adhuc Inefficax est.

*P*rimum supponis *Gratiam* transire de Inefficaci ad efficacem. Per quid autem fiat Efficax non dicis. An per entitatem intrinsecam, an per effectum? Utrum libet autem dicas, non rectè dixeris. Nam quo modo potest componi Gratia ex *Inefficaci* & *Efficaci* juxta tuam doctrinam Sect. 8. nempe *Inefficacem verò esse qua mihi pejus est.* Et Efficacem verò esse, *qua mihi melius* rursum est: quæ duæ rationes *Pejoris* & *melioris* nescio quomodo in eandem rem quadrent? Præterea ibidem docuisti vocem Gratia esse Æquivocũ, & non convenire propriè nisi *Efficaci.* Nunc autem doces Inefficacem *Gratiam* fieri completam & integram secundùm Efficaciam, ceu Efficax sit major & intensior. Hac autem ratione tibimetipsi contradicis. Nam si Inefficax est Gratia remissa, est vera, & propria Gratia: quemadmodum Calor remissus est verè ac propriè Calor.

Probas hanc *P*roposítionem: *Gratiæ Inefficaci potest resisti.* Exigo amplius. Nam id est Parum. Imo Omnes Theologi addunt *& resistitur.* Itaque jejunè dicis, & ineptè dicis: nam cui resisto, de eo supervacaneum est affirmare *me posse resistere.* Discе hinc de Gratia Inefficaci verum esse pronuntiare *Cui resistitur.* De Gratia autem Efficaci, *non resistitur*; *sed potest resisti.* Quod si præoculis haberes istam distinctionẽ Actus & Potentiæ rem sanè acu tangeres: & utriusq; Gratiæ discrimen

tenendis, nec uti Andabata, me cū hoste oculato impar confligeres. Inſpice illam, & concedes Gratiæ Inefficaci *Reſiſti quidem actu*: Efficaci *non actu reſiſti*, ſed *poſſe reſiſti*. Hac ratione jungemus *In mutua fœdera dextras*: & tua per magni intereſt: nam non à me ſolum, ſed à Pontifice diſcrepabis definiente Errorem eſſe dicere: *Gratiam talem eſſe cui non poſſit reſiſti.* In quem tu omnino laberis, retentâ illa acceptione Gratiæ *pro Efficaci*, & expoſitione quòd Efficax ſemper ſumatur ut Efficax, quo ſenſu negas poſſe ei reſiſti, atque adeo Papæ contradicis, qui affirmat Gratiæ abſolutè poſſe reſiſti. Atqui tu Gratiam ita abſolute nominatam ex tua doctrina Sect. 3. intelligis Gratiam Efficacem. Huic quod ſemper includit effectum negas omnino poſſe reſiſti. Ergo Gratiæ de qua, te Authore, loquitur Pontifex: & cui affirmat poſſe reſiſti, tu negas poſſe reſiſti. Proinde que Pontifici contradicis.

Sect. VII.

SECT. VII.

Flavus Septimus.

Si qua est unquam à me accuratè, & nitidè elaborata quæstio, ea sanè fuit, quæ petit: Utrum Christus, & Quomodo pro omnibus mortuus sit, nec quin id præstiterim, qui legat dubitabit. Tu eam ad examen tuum revocans, tam obscuram, difficilemque reddidisti, ut candorem, nitorem que omnem penitus abstuleris. Sed curabo detergere, & Fuligine detractâ nitori suo restituere.

Rursum Cramben iteras tuam. Præcidis conceptus à vocibus. Ego accepi in scholis humanum esse, vocibus conceptiones mentis exprimere: ad id que uoces institutas. Tu sensus à vocibus separas ictu infelici, uti inhumanus. Ais: tibi de sententia primùm dicendum, post modum *de recto vocum usu*. Agis præposterè, nam voces, uti signa primũ inspicienda, deinde sensa. Cum præsertim rectum usum vocum antea debuisses inquirere, ut de recto sensu constaret. Illud inceptè facis, quòd cum quæ-

ras ſententiama, d uſus vocum alienos deflectas examinans genera voluntatem: ajens eſſe abſolutam & conditionam; ſeu Efficacem & inefficacem. Deinde illud abſurde notas: Chriſtum *mori pro aliqua re tantum ſonare, ac velle propter merita Paſſionis ſuæ hoc fieri, vel oravisse interpoſita obteſtatione mortis ſuæ ut fiat.* De diviſione voluntatum infra commodiùs. Nunc obſervatio expendenda. Servabas de Cœlo Palinurus, cum ita ſomniabas. Itaque mori Chriſtum ſonat: velle & orare. Igitur ratione converſionis: orare & velle ſonat mori Chriſtum. Ergo Chriſtus cum volebat, moriebatur, & cum orabat: At in ventre matris Virgineo voluit & oravit, igitur mortuus eſt in utero matris, & mortuus antequam natus: Et cum Chriſtus ſemel juxta Paulum mortuus ſit; juxta Blacolum ſæpe mortuus eſt. Apageſis cum iſtis tuis ineptiis. Itane tu voces adulteras? nihil integrum planè, caſtumque relinquis. Cum dicimus *mori Chriſtum*, intelligimus *Pati Chriſtum* mortem: Cum dicimus, velle, & oraſſe, intelligimus actum volendi & precandi. Cum quærimus *An, mori voluerit* & *quomodo*, & *pro quibus*, & *voluerit mori & orare.* Propoſitum ejus quærimus, & mentem morientis & orantis, tanquam argumenta, unde probetur quomodo, & pro quibus mortuus ſit. Ut tibi dem *Chriſtum mori* idem ſonare, ac *velle mori*, nam is ſane ſenſus conſtare poteſt: dare tamen illud non poſſum Chriſtum *mori*, et *oraſſe* perinde eſſe. Potuit enim orare pro certis quibuſdam donis, putâ, Fide et

Gratiâ

Gratiâ temporali, quæ Reprobis Fidelibus conce-derentur, unde te Authore potuit orare pro non Prædeſtinatis, pro quibus te authore mortuus non eſt. Amas, opinor, acuta, ego acutus non ſum, ſed adipalis tamen eſſe nolo. An erit Acumen, ſi tibi oſtendam mortuũ Chriſtũ ne illâ quidem ratione quâ vis, ſumiq; aut conjungi cum velle? Excogitavi igitur quo acutus videri contra te poſſem. Finge Chriſtum cum moriebatur velle tantum mori pro veritate, vel Amore Patris ſui nullo alio ſibi propoſito fine, adeo ut ne de ſalute quidem hominum cogitaret. Potuit ne Æternus Pater uti illâ morte Filij ad Redemptionem generis humani, necne? non negabis. At tunc ego. Ecce jam Chriſtus Redemptor eſt generis humani, & mortuus pro genere humano non ſuâ, ſed Patris voluntate: nec erraret qui diceret eum eſſe hominum Redemptorẽ mortuumq; pro omnibus, & ſi de eo non cogitaſſet, nec id actu voluiſſet, ſatiſq; eſſet quod ipſe verè moreretur, & à Patre mors ejus ad eum finem relata fuiſſet. Nec enim credo *Abrahamum* cum Deo jubente *Iſaacum* Filiũ ſuum ſacrificare decrevit cuncta ea bona prævidit, quæ indè futura erant, nec tamen ea non *Abrahamo* tanquam Authori ob illud ſacrificium accepto ferenda ſunt. Itaque etſi Chriſtus voluntate ſuâ mortem pro hominibus non ſtatuiſſet perferre poſſet abſolutè Pater eam Redemptioni applicare, ut ille re pro omnibus mortem pateretur, nec adid neceſſe eſſet mori velle pro iis, quibus ſaluti futurus erat.

Pergamus ad ſolidiora. De voluntate Chriſti

ſyncerissime, & aptissimè ſum, opinor, locutus; ſed quoniam ita vis, eodem redeo. Ais volitionum genera esse duo. Absolutæ & Efficacis: Conditionatæ & simplicis & Inefficacis. Minus bene: primum enim voluntas proprie est quæ ita sumitur, non volitio. Deinde videris confundere conditionatam cum simplici, quod est omnino falsum: nam simplex voluntas est quædam actualis complacentia, seu displicentia objecti in re posita sæpè à conditione independens. Cujus rei exempla suppeditabit summus Theologus Gabriel Vasquez in 1. 2. Tom. 1. d. 3. c. 3.

Sed rem, inquis, videamus. Placet. Mortuum Christum pro solis Prædestinatis absoluta voluntate constans esse affirmas. *Do.* Verum moneo, Aliud esse quærere, Qua voluntate mortuus sit Christus? Aliud, An mortuus sit Christus aliqua voluntate? Interim sustineamus judicium. Adjicis, *Fidem & Gratiam & bona omnium Fidelium opera proficisci à meritis Passionis Christi.* Eodem verbo uteris cum ulterius affirmas sacramēta, & alia instrumenta salutis omnibus parata; esse fructus Mortis Christi. Nec quæ voluntas Christi fuerit circa hæc bona clare exponis: eo verbo *Proficisci* contentus. Tantum ais ad finem Paragraphi *Eadem hæc sive minora Bona, sive remota, quatenus non sunt, vel non applicantur, non pertinere ad absolutam voluntatem Christi omnes fatentur.* Unde deduco te authorem esse, hæc omnia cum applicantur ad voluntatem Christi absolutam pertinere. Pudet me tui interpretem agere, qui unius Augustini esse volo

&

& amo sed ejus Luce infusâ tenebras dissipare cymmerias tuas oportet; idque ago necessitate, non voluntate.

Hîc te volo manifeste convincere. Dicis Christum pro solis *Prædestinatis* absolutâ voluntate mori voluisse. Nunc affirmas Christum Fidem & Gratiam & Sacramenta, aliaque instrumenta Salutis Fidelibus, quibus applicantur absolutè dari voluisse: Sed multi ex his Fidelibus quibus applicantur absoluta voluntate, non sunt Prædestinati ergo pro his etiam voluit Christus absolutâ voluntate mori: cum tu exponas mori pro voluntate absoluta. Unde si quibus voluntate absoluta voluit media ad salutem pro iis mortuus est Christus, & voluit absolutâ voluntate media Fidelibus Reprobis, non pro solis Prædestinatis mortuus est Christus; vel mori non est perinde, ac velle voluntate absoluta. Nec evadis si dicas, Pro iis tantum mortuum quibus æternam voluit salutem absolutâ voluntate, qui sunt Prædestinati, quam æternam salutem hujusmodi voluntate non voluit aliis Fidelibus Reprobis. Nam urgeo te dixisse Parag. 1. *mori sonare velle propter merita Passionis suæ hoc fieri, vel oravisse. Unde manifestum est Christum velle & orare pro iis pro quibus mortuus est.* Non exprimis hic Æternam salutem: sed dicis *hoc fieri*, cum autem media ad salutem hac voce contineantur, quibus ea Christus efficaciter voluit, pro iis mortuus est. Quod si adhuc repugnes. Instо per illã voluntatem Christi absolutam dantur media: ergo

dantur ex intentione Finis absoluta: sed Finis est Æterna salus, igitur quibus Christus dedit media voluntate absoluta, & iis voluit Finem absoluta voluntate.

Quæris tandem, An & quam habuerit Christus voluntatem circa homines quibus illa media non sunt applicata? Ais quæstionem esse posse de actu primo, vel de actu secundo. Voca autem primum naturalem inclinationem voluntatis ita dispositæ, ut nisi aliud obstitisset, cupivisset Christus omnes homines hæc bona habuisse. Actum secundum voca actum elicitum inefficacem, quo Christus id voluerit? De primo videris affirmare, negare de secundo, etsi utrunque obscurè, id est, more tuo, dicas. Quoad primum rogo? An illa inclinatio & dispositio sit aliquid in re & actuale: nam si id est, volitio est, & per illã sit Christus volens illa media, atque adeo omnibus aliquid ad salutem omnium volens, unde fit ut omnes salvare voluerit. Quod negas. Sin autem nihil est actuale, & tantum est ipsa voluntas præsumpta, quòd si nihil obstaret, illud etiam vellet, hæc sanè inclinatio ad *D*æmones quoque videtur extendi: nam nisi aliquid obstaret, eos etiam Christus liberare voluisset: unde sequitur hac ratione non magis pro hominibus quam pro Dæmonibus Christum mortuum fuisse: quod etiam dixit Jansenius hoc fortassè argumento compulsus. Uti ego probavi Art. illo meo 6. Constit. Pontif. Nec objiceris illud esse quiddam factâ suppositione obstinationis Dæmonum & *D*ivini

Decreti

Decreti impoſſibile: nam hæc eſt natura conditionatæ voluntatis, etiam elicitæ, ut tendere poſſit in impoſſibile. Imo ſecundum D. Thomam *voluntas incompleta*, quæ eſt velleitas, uti tu etiam vocas, verſatur circa Impoſſibile. Ita 1.2.q. 13. a 6. & q. 16. de malo. a. 3. & Scotus in 4. d. 17. q. 2. a. 1. & d. 14. q. 2. a. 1. Itaque timendum tibi non eſt concedere hoc ſimplici affectu conditionato, id eſt, velleitate, Chriſtum omnes homines ſalvare voluiſſe.

Quod attinet ſecundum, jam apparet te ſcopo aberraſſe, cum certum omnino ſit Chriſtum potuiſſe velle ſimplici affectu omnium hominum etiam Infidelium ſalutem, idque omnes qui fatemur Chriſtum pro omnibus mortuum eſſe, affirmamus. Non poſſum autem non mirari ſtupiditatem tuam, dum dicis *Antijanſeniſtas, niſi ſtupeant, non pronuntiaturos pertinere ad Fidem Chriſtum actu ſecundo pro omnibus mori voluiſſe*. Nam id omnes unanimi conſenſu ſeriò ac verè pronuntiant; ſunt autem graves, docti, Religioſi, ac eruditi viri, atque ab iſto mentis vitio quod tu objicis, maximè alieni. Id ego tibi confirmo, te iſtud niſi ſtupentem ſcribere non potuiſſe.

SECT. VIII.

Flatus Octavus.

NOminalium Scholam auges Vocalis Theologus, & quidem Stentore clamosior. Ideo inflasti tubam, quæ nihil præter vocem emittit. In eadem chorda oberras, & voces retractas. Ais in hac quæstione utrum *Christus mortuus sit pro omnibus*. Quæri utrum *mortuus sit pro re quæ facta non est*? Ecquis hoc unquam? Itaque te Authore, nec mori significat mori, nec omnes significat omnes. Nec homines facti sunt, pro quibus mortuus est Christus. In qua officina endis vocacula? An in Vulcania, inter Brontes Steropesque, ubi fulmina fabricantur, quæ in latinam linguam contorques? Quæritur, *Utrum Christus mortuus sit pro omnibus omnino hominibus?* Perspicuum hoc est. Quo modo dixit Paulus 2 Corinth. 5. n. 14. & 15. *Unus pro omnibus mortuus est. Et pro omnibus mortuus est Christus*, & quomodo illud omnes sani homines intelligunt. Sed tu ambiges: An Christus significet Christum, an Saulem, & Cyrum,

qui

qui etiam Christi appellantur? Dubitabis *Unus ne sit*? cum Christus duas habeat naturas: & in quæstionem vocabis; utrum mortuus sit, quâ Deus, vel quâ Homo: & fortè negabis, quia cum natura Divina principalis sit, ea debet significari, atque adeo absolutè negari, Christum mortuum esse. Vide quo te inanes tuæ argutiæ deducant? Adeo ne ab ostio Logicæ ad quam provocas aberras, ut ignores discrimen inter Propositionem Affirmantem & Negantem: ut hæc cum sit malignantis naturæ nisi omnino ac totaliter neget, vera esse non possit. Illa verò cum melioris sit naturæ admisso vero, aliquo & idoneo sensu vera esse possit? Quare cùm hæc Propositio, *Christus mortuus est pro omnibus*, possit duos sensus admittere Efficaciter, & Sufficienter, satis est ut altero retento verè enuncietur. Atque adeo absolutè sit vera.

Quod de voluntate Efficaci & Inefficaci pariter dicendum est. Nam ut sit vera Hæc Propositio. *Christus voluit mori pro omnibus*; Satis est quod aliquâ voluntate voluerit, sive Efficax sit sive Inefficax, cum sit Affirmativa. Hoc tu non negaris. Quod si neges. Urgebo te Dialecticè. Duæ contradictoriæ de eadem omnino re veræ simul esse non possunt. Das. Et illud. Has duas Propositiones:

Christus voluit mori pro omnibus. Christus noluit mori pro omnibus.

Contradictorias esse. Negas Primam veram esse.

esse. Ergo ais veram esse secundam. Tum urgeo. Hæc est: negans, aut sit vera, omnem prorsus voluntatem negare debet, atque adeo debet negare Christum neutro modo, id est, Efficaci & Inefficaci voluntate mori voluisse. Quod cum falsum te authore sit, & falsa erit *Propositio*. Eâdem ratione Illa Propositio Affirmans *Christus mortuus est pro omnibus*, cõstat, quia quoad *Sufficientiam* qui est unus idoneus sensus pro omnibus mortuus est. Alia verò Negans *Christus non est mortuus pro omnibus*. Non constat, quia non in omni sensu vera est, & satis est, ut in uno sensu falsa sit. Hæc in scholis Pueri canunt. Tu autem, Thoma, Buccinaris.

Miror audaciam qua *Parag. Quare*, adversus Pontificem pronuntias *Hanc Propositionem Christus pro salute tantum Prædestinatorum mortuus est modo nomine salutis Æterna salus significetur, solitarie sumptam, & in proprio verborum sensu esse de necessitate Fidei Catholicæ & contrariam Hæreticam.* Hanc eandem propositionem censuerat Pontifex *Impiam, blasphemam, contumelioſam, Divinæ pietati derogantem, & Hæreticam.* Tu verò eam censes de necessitate Fidei Catholicæ, & contrariam quam probat Pontifex, & cum eo Ecclesia esse Hæreticam. O Pulchrum tuum caput! Hoccine tibi excidit? Cane palinodiam, nec expecta dum Fulmen in caput *Rubente dextera Pater* Innocentius è Cortinæ suæ Cœlo jaculetur. Nescio utri ego te similem dixero Salmoneo, an Capaneo, an Encelado contra

superos

ſuperbis Arma moventi. Auſus es ſanè quod non auderet opinor, ſi viveret, Janſenius. Nam, uti erat Cathedræ Apoſtolicæ, quod ex ejus Teſtamento apparet obſervator Religioſus, acceptâ Pontificiâ conſtitutione illi protinus ſubſcripſiſſet, & Propoſitionem illam ſuam proſcripſiſſet. Et quidem ante Cenſuram Innocentij innocenter affirmaſſe videri poteſt. Tu verò poſt Innocentij latam Cenſuram, non niſi impiè poteras aſſerere. Moneo ſeriò, dicta retractes: ſin Vadimonium tibi ad Romanum Tribunal dico: nec eſt clypeus quo te munias: nam quod ais: ſi *Æterna ſalus ſalutis nomine ſignificetur* futile eſt: cum *ſalus* in ea propoſitione aliud præter Æternam ſalutem ſignificare non poſſit. Ac de ea omnino & Janſenius cum protulit, & Pontifex cum cenſuit intellexerunt. Quid enim aliud per *ſalutem* ſignificari poteſt cùm *de ſalute Prædeſtinatorum* agitur? Certè non patitur aliam ſignificationem vocabulum: nec tua illa Cenſura ferri poteſt. Spongia ſatis non eſt, igni opus: & quidem ſacro. Unò modo poſſes effugere ſi exponeres *quoad efficaciã*. Sed cum id neglexeris, ego te liberare nec volo, nec poſſum. Quod ſi Palinodia gravis & turpis videtur: adde *quoad Efficaciam*, quo Senſu D. *Thomas* quem citas, & alij tutò dixerunt Catholici, ac euades: ni hoc addas, & pergas abſolutè proferre illam tuam Propoſitionem, magnam Innocentij manum ſenties fulminantem.

Ais: *Ad eaquæ doceo* convertendum *eſſe ſtylum*.

Benè est. Quod hactenus impugnasti Pontificem. Tute fateris, cum dicis ad me stylum convertere; quòd alibi collocabas. Reprehendis quòd erroris notâ Semipelagiani liberaverim Propositionem *Christus pro omnibus hominibus mortuus est.* Aisque errorem Semipelagianum esse. Hoc tu vocas *stylum in me convertere.* In Papam vertis, vel pergis eum carpere. Nam ille liberavit hanc propositionem ab errore Semipelagiano: damnavitque affirmantes errorem esse. Audi Pontificem ita censentem: *Quintam Propositionem: Semipelagianum est dicere Christum pro omnibus hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse, Falsam, Temerariam, Scandalosam.*

Censuram quæ inurit notam erroris Semipelagiani huic Propositioni damnavit Papa: Censura tua est, esse errorem Semipelagianũ dicere *Christum pro cunctis mortuũ esse.* Igitur in damnationẽ Pontificis incurris. Cæterũ cur non sit Error late ac perspicuè Art. illo meo vi, ostendi. Semipelagianus autẽ esse non potuit, cum ea *Propositio* sit *Pauli*, & Augustini, & *Prosperi*, uti ego, & in mea nunc Censura, & anteà in Cortina Conclusione 10. eiusque expositione ac probatione accuratissimè demonstravi.

Ais me triumphare de multitudine Authorum perinde ac multos citem: de quo ego certè non glorior, quem puduit tam paucos citasse inopiâ librorum, quos peregrinus, abditus domi, juvante nemine, multis turbantibus habere non potui.

tui. Studium non potes reprehendere, cum authoritas magnum pondus afferat rebus, præsertim controversiosis, obscurisque, quibus quò plures adhibentur Patroni eò tutiores sunt; quo plures applicantur faces clariores existunt. Id ego ex Augustino didici, qui in libris contra Julianum, & Donatistas & alibi sæpe Doctorum testimoniis utitur, cum tanta esset ipse authoritate. Id me docuit Hieronymus a quo in controversia de *Petro* reprehenso à *Paulo* Patres Græci Augustino opponuntur: objiciente contra Augustino Latinos quos potuit. Quanti authoritas facienda sit, Magister sententiarum, *D. Thomas*, Scotus, Cæterique Scholasticorum Principes advocato Doctorum in scriptis suis patrocimio testantur. Neminem citare velle, hominis est superbi, fidentis sibi, nimiũ sibi arrogantis, & aliis detrahentis & Causæ suæ diffidentis. Cujusmodi sunt Hæretici, qui quòd nova volunt astruere, authoritatem elevant, qua confutantur. Qui verum dicit, testes habere vult sententiæ suæ. A quo falsa proferuntur, is removet eos qui possint falsitatis arguere. Certè summa veritas Christus, cum Magister in Thabore monte fuit institutus à Patre, *Ipsum audite, testimonium habuit à Mose, & Prophetis inquit* Augustinus. Et Paulus os Christi, organum Spiritus Sancti *nubem testium advocavit*. His Authoribus omnes Catholici Doctores sive suadeant, sive probent, sive impugnent testimonis uti solent. His ego quàm

Hæreticis, quos tu dum solitarius esse vis, imitaris, similis esse malui.

Objecto Arianorum exemplo magnum non tam mihi quàm Authoribus, quos produco injuriam facis. Ita enim objicis perinde ac nihil inter eos quos pro me cito, qui Sancti Pij & Catholici sunt, & quos tu citas interfit. Acephalum vulgus dicis Authores inter quos sunt, Papæ, Concilia, Patres, Doctores Scholastici, Capita, Lumina, Columnæ, Clypei Ecclesiæ. *Ais* id erroris esse signum. Nemo tot sidera adhibuit, ut erraret. Ille errat & cadit qui faces extinguit. Nec ego Acephalum Scriptorum vulgus affero, nec tu nisi Paradoxa effutis.

Rursum objectas, quod cùm multitudine Authorum glorier, eas sententias duas sequar quarum paucriores authores sint. Ego ubi omnes consentiunt omnes sequor. Ubi discrepant meliores sequor. Nec enim soleo numerare testes, sed appendere. Puto autem quòd Augustinus ejusque Schola cui adhæreo, haud paulo plus cæteris ponderis habeat. Eò tu me inclinare videas, quo Augustini authoritas vergit. Hanc scio à Papis, à Conciliis, ab Ecclesia Universa probari. Is errare nequeat, qui Augustinum sequatur.

Examinas Concilium Valentinum, & Ecclesiam Lugdunensem à me citata. Constant quæ dixi. Qui mea leget ei constabunt. Tu obiter, & Leviter. Perstringis: nec vidisti fontes, nec attigisti. Rivulos sectaris. Te teneo. *Non videmus manticæ*

manicæ quod intergo est. Solus ais, negas solus: citas neminem: quòd neminem errorum tuorum patronum habere potes, testem nonuis, Non Columbæ similis, sed Cornici.

Quæ sola in sicca secum spatiatur arena.

Quanti sint momenti ad componendas controversias Fidei, Patrum & Authorum Scholasticorum testimonia documento sint tibi nobilissimi Angli Scriptores duo: Alter Jesuita vetus, alter Franciscanus recens. Illum dico, Campianum Illustrissimum Martyrem: virum extra omnem ingenij, & eruditionis, & Eloquentiæ aleam positum: Cujus ego aureum libellum cunctis Cræsi, Crassique opibus antepono. Hunc F. Franciscum à sancta Clara nobilem hujus ætatis scriptorem, Exprovincialem, & Franciscanæ Familiæ ornamentum: qui in suis operibus singularem à Copia Authorum quos citat eruditionis opinionem collegit. Huic tu, nam vivit, & tibi notus est, erudiendum te trade. Sin refugis. Lege Rationes *Divini* hominis Campiani Ambrosiam & nectar invenies. Nec cæparum nobis in crudo tuo stomacho male concoctarum nubem teterrimam inhalabis.

Has omnino sapit quod ais: locum *Pauli* 1. ad Timoth. 4. *Deus Salvator est omnium maximè Fidelium.* De Christo ut homine ac Redemptore non intelligi. Ac exprobas *Mihi perstrictos esse oculos.* Primum non hoc ego præcipuè nixus sum loco: sed

illo Corinth. 5. n. 14. & 15. & interpretatione ac Sententia Auguſtini. Sed quoniam hunc tu locum elevare voluiſti, volo cum à Calumnia vindicare: ac illum magna cui refragari nequeas authoritate fulcire. Citas in hac opella authores duos, quibus idcirco fidem habere videris. Proſperũ, & Divum Thomam. Horum te ego teſtimonio convincam. Ambo eundem hunc locum in rem meam de univerſali omnium Redemptione intelligunt. Igitur Proſper lib. 2. de vocat. Gent. c. 31. ſic. *Dicendo Qui ſalvator eſt omnium hominum. Confirmavit bonitatem Dei ſuper univerſos homines eſſe Generalem : adjiciendo autem : Maximè Fidelium, oſtendit eſſe partem humani generis quæ merito Fidei Divinitus inſpiratæ ad ſummam atque æternam ſalutem ſpecialibus beneficiis provehatur.* Ubi nota illud *Bonitatem Generalem* : erga omnes. Et illud *ſpecialibus beneficiis* : erga Prædeſtinatos. Clarius D. Thomas : eodem utitur loco ad probandam Univerſalitatem Redemptionis Chriſti erga omnes ſub illa diſtinctione Sufficientis & Efficacis. Lect. 3. cap. 2. ad Hebræ. ad illa verba *Gratia Dei pro omnibus guſtaret mortem* quæ cum adhibita Chryſoſtomi ſententiâ de Redemptione Generali partim Sufficienti partim Efficaci exponat, expoſitionem confirmat iſto loco *Salvator omnium, maximè Fidelium.* Idem probat eodem adducto loc. 3. p. q. 8. a. 3. & alio Joannis. *Ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris : non pro noſtris tantum, ſed etiam pro totius mundi.* Vide quàm temerè ac projectè judices.

Huc

Huc reſervavi reſponſionem ad illum locum D. Thomæ, quem objeciſti hac ſect. ſuperius ex 3. p. ad 2. ad probandum Chriſtum authore *D.* Thoma non pro omnibus, ſed pro ſolis Prædeſtinatis mortuum eſſe. Scias D. Thomam ibi de Efficacia Redemptionis locutum. Solet enim uti Magiſter ſcholarum illos duos modos diſtinguere Sufficientiæ & Efficaciæ, & primo modo dicere pro omnibus Chriſtum mortuum eſſe: ſecundo pro ſolis Prædeſtinatis. Ita c. 1. ad Timoth. Lect. 1. *Unus*, inquit, *Mediator Dei & hominum Chriſtus Jeſus: non quorundam, ſed inter Deum & omnes homines: & hoc non fuiſſet niſi vellet omnes ſalvare* & rurſum ibidem. *Propitiationem pro peccatis noſtris. Pro aliquibus Efficaciter: ſed pro omnibus ſufficienter: quiâ pretium ſanguinis ejus eſt ſufficiens ad ſalutem omnium: ſed non habet efficaciam niſi in Electis: propter impedimentum.* Idem habet expreſſè in Epiſt. ad Roman. c. 6. Lect. 6. ajens dici poſſe quod *Juſtificatio Chriſti tranſit in juſtificationem omnium hominum quantum ad Sufficientiam: licet quantum ad efficientiam procedat ad ſolos Fideles.* Et Lect. 3 c. 2. ad Hebr. Laudat Chryſoſtomi expoſitionem *Pro omnibus hominibus generaliter mortuus eſt quia omnibus pretium ſufficit.* Eandem doctrinam tradit 3. p. q. 1. a. 2. & q. 46. a. 6. ad 2. & ad 4. & præcipuè q. 8. a. 3. & lib. 4. cont. Gentes. c 66. rat. 7. Ita Cornicum oculi configuntur. Memini te à me ſupra Cornicem vocari.

Summam facis & ſtatuis. *Quinque propoſitiones*

in.

in proprio & Scholastico vocum sensu esse de necessitate Fidei Catholicæ, & earum contradictorias hæreticas.

Vellem quod ambigue proponis in bonam partem accipere, ac te (nam personas odisse non soleo, sed vitia) censura liberare, si antecedentia sequentiaque permitterent: sed quod ea non patiuntur molliorem expositionem necesse est intelligi: Te censere propositiones quinque uti propositæ sunt, & quæ damnatæ sunt in proprio & Scholastico sensu de fide esse: proindeque Censuram pontificis falsam fuisse in proprio & Scholastico sensu: cum vero ex xi Censuræ illas quinque damnantis, contrariæ approbentur, sentis omnino, quas Papa probat esse hæreticas: quas improbat esse Catholicas in proprio & Scholastico sensu verborum. Cum verò sensus Scholasticus & proprius sit verus ac germanus sensus, ac te authore voces in proprio sensu sumendæ sint, eæque absolute intelligendæ & accipiendæ, sequitur te authore Quinque illas propositiones Jansenij quæ damnatæ sunt esse absolutè veras & Catholicas, contrarias verò quas Pontifex statuit absolutè falsas & hæreticas esse. Doleo *mi Thoma* hoc tibi excidisse. Anglice quidem non Angelice dixisti. Hoc cum doleam illud miror: Affirmare te ex ipsa Antijansenistarum sententia dici quo nihil absurdius excogitari potuit. Cum Antisenistæ nullo modo velint excusari sensum earum propositionum, nec mollius explicari vel sensu improprio patiantur. Nec is tantum, sed

etiam

etiam octoginta Clariſſimi Galliarum Antiſtites qui datis juſtis & ſolennibus ad ſummum *Pontificem* litteris, eas propoſitiones examinari, proſcribique poſtularunt. Qua de re vide Patrem Martinonum, ſive Antoninum Moraines, quo nemo acrius & vehementius & eruditius Janſenium confutavit. In ſuo Antijanſenio in Appendice ad diſput. 1.

Quod autem eos tu dicis ex ignorantia Logices *ſequiorem intellectum* Janſenij Propoſitionibus *aſſignaſſe* ſuminâ certè injuriâ dicis: cum ij non Logices tantum, & Univerſæ Philoſophiæ; ſed etiam Theologiæ, ſacrarumque litterarum peritiſſimi ſint, idque tam ex eorum methodo & argumentandi ratione apparet, ut qui hoc neget aut eos non legiſſe, aut ſi legit parum de Logica, & Philoſophia, ac Theologia intelligere videatur. Imo tibi *Thoma* confirmo, ſi quod vitium habent, id unum eſſe quod velint omnia, ad minutias argutiasque Logices revocare. In quo ego certè aliquantum ab ipſis diſſideo, qui nolim res tam altas tamque profundas, & in abditiſſimo Divinæ Providentiæ receſſu poſitas noſtris rationibus definiri.

SECT. IX.

Flatus Nonus.

RIsi? An Flevi? Quod perinde interdum esse Democritus nos olim & Heraclitus docuerunt, cum incidi in hanc Sectionem tuam: mox cum eam totam legissem excandui. Quid enim tam ridiculum, quàm post neglectum, & conculcatum *Pontificis* Decretum, & assignatas ei totidem hæreses, quot tulit sententias, illud extollere, & commendare? Quid tam miserabile, quam novis erroribus adjectis, augere veteres & priores, & dum purgari vis, amplius sordidari? Quid tam indignum, quàm ad excudendam *Pontificis* Censuram eum secum contraria dicentem committere, & fuco inducto mendacij compertum facere, ejusque autoritatem veritatemq; traducere? Verba tua produco, quæ meos affectus justos reddent. *Verum enim vero quorsum hæc omnia? Num ut Decretum Pontificis enervem, aut reprehendam?* Placet illud primum. Vidisti quo ista spectarent. Illud secundum displicet. Reprehendere tu Pontificis

Decre-

Decretum, ut possis enervare certè non potes, imo nec Portæ Inferi possunt. Fateris illud *Sancti Spiritus ductu editum.* Rationem audiamus. *Laborabat, inquis, Ecclesia dissidiis. Pars altera*, id est, Jansenianа *veritate & Sanctorum authoritate subnixa stabat.* Harum te partium esse declaras? cum has veritate, & authoritate communis. Omnia iis tribuis. Quid enim supereſt? Audio. *Altera multitudine Principum, Plebisque tinnitu blandientium humanitatis vocum circumventorum stipata ingentes tollebat animos.* Hæc erat pars adversa Jansenio. Huic assignas ventosam foliorum sonantium auram, fructu veritatis Jansenianæ reservato. Miscesque cum vili & sordida plebe Principes viros: & his fucos, & mendacia relinquis: nam veritate erepta, adempta Sanctorum authoritate, quid restat aliud, præter commenta? Pergis. *Quid faceret Ecclesiæ Pater?* In arcto cum locas. Inter *veritatem* & *fucum.* Ais *Turbulentiorem partem*, id est, adversam Jansenianæ, *concedendo illis voces suas compescuit.* Horsum spectabat tua illa tantopere affectata distinctio *vocum* & *sensuum*, ut decretum Papæ eluderes. Quod jam apparet. Ais enim *voces*, id est, sonos inanes sonantis turbæ Parti sanæ concessisse, ceu pompam & luxuriem foliorum: ea mente ut turbantes & turbaturos Ecclesiam compesceret: itaque non veritatis ergo, sed metûs causâ Pontifex decrevit. Addis: *Obsequentiorem blandè consolatus est, sensa sua illis commendando.*

Bellam rem. Itaque hoc *Decreto* ſolæ voces,& ſoni damnantur, id eſt, vetat Pontifex ne quis dicat: non vetat ne quis ſentiat. Imo cum reprobet voces, ſenſus iis expreſſos probat, nec tam eſt illa Condemnatio, quam Commendatio. Jubet ergo Innocentius Authore Thoma Anglico, ut aliud dicamus, aliud ſentiamus. Rectè omnino.

Jubet *Mentiri.* Non probat hoc meus Auguſtinus in libris de mendacio. Progrederis. Prior dicti pars publico inſtrumento firmata eſt. Igitur hæc quæ mendacium tuo judicio continet, nam in ſono, & voce verſatur nobis eſt ad Credendum, propoſita: nam quæ Decreta ſolenni more evulgantur, ea ſunt propoſita ad credendum. Hujuſmodi autẽ Decretum de vocibus ad ſpeciem tantum editum, ſolenniter eſt evulgatum. Alterum autem ſenſum quem tu verum & Authoritate Patrum roboratum dicis, intra privatos, ut aiunt, parietes tacitum, imo & ſemiſepultum manſit. *Poſterior (ſi qua fides teneræ conſcientiæ viris) coram Oratore Chriſtianiſſimi Regis peracta eſt.* Mera hæc eſt impoſtura, *Thoma Angle.*

Nunc primum audio. Somnium eſt. Comminiſceris tu: ſi qui ſunt alij: *Non ego credulus illis.* An putas quas palam damnaverat Pontifex Propoſitiones, eas clam privato colloquio ab eodem eſſe approbatas? Idque coram Oratore Chriſtianiſſimi Regis, qui acerrimus harum opinionum impugnator fuit, & graviſſimam ſuam authoritatem interpoſuit apud Pontificem, ut Janſenij errores

dam-

damnarentur. Cujus Regni Christianissimi insignis Ecclesia ejusdem auspiciis, easdem proscribi litteris solennibus postulavit. Hæc cum per Legatum maximam partem acta essent, coram eo Pontifex quòd eodem urgente Decretum ediderat, infirmaret? & contra Gallicum Candorem & Innocentissimum nomen *Innocentius* versutia & astu subdolè, fraudulenter que uteretur? An mendaces illæ sunt ad Christianissimum Regem Super eadem Censura à Pontifice litteræ datæ? Næ, si tu id *Thoma Anglice credis* credendo; (etsi minus quàm *Thomas Didymus* non credendo) delinquis. Facis verò insignem injuriâ Utrique & Pontifici, & Regi Maximis, dum ais *sententiam rectitudine Fidei splendidam* pro Jansenij erroribus coram Legato Gallico qui damnari petebat, tulisse. Oportet autem ut qui hanc *splendidam vocas Censuram*, tacitam pro Jansenio, quam comminiscaris: solennem & vulgatam adversus eum tenebrosam appelles.

Novâ Constitutione opus est ad hanc temeritatem tuam refellendam, quæ nescio an sit Jansenianâ perniciosior: nam hic certè humano more perperam sentiendo erravit, non tamen Apostolicæ Sedis Authoritatem, aut elusit, aut fregit: imo se ei piè religioseque submisit. Tu terminos humani erroris egressus, non solum contrà, quàm definit, Pontifex obstinatè sentis, verùm etiam ipsius authoritatem defi-

nientis hoc novo contradictionis commento, & eludis & frangis: graviusque conciliando utranque, quas inter se contrarias fingis, Censuram, ne acquiescas uni & legitimæ peccas, quàm si ei repugnares. Hac enim fraude conaris efficere, ut nihil quod Pontifex decernat, sanciatve, firmum sanctumque esse possit: cum in promptu sit cuiquam dicere, quod Pontifex vetuit, jussitve id, ad speciè tantùm ad turbas componendas, non re ac verè constitutum.

Ac ut te pudeat incogitantiæ, vel audaciæ tuæ. Hoc somnio inducto facis, ut major sit habenda Fides Pontifici, uti privato in sellula clàm & familiariter loquenti, quam uti Papæ & *Petri* Successori, ex Cathedra, quæ est Cortina Catholicæ Ecclesiæ certissima veritatis oracula fundenti.

Vis quippe, ut quod Pontifex clàm privato colloquio, sine ullo scripto, bullave Oratori Gallico in aurem dixit, id infallibilem authoritatem habeat; & Theologis sit ad credendum propositum, atque reapse ac verè stabilitum: quod autem magno consilio à Pontifice susceptum, maturè consideratum, graviter expensum, seriò examinatum, multis consultationibus discussum, assiduis precibus Deo commendatum, rectè ac ritè definitum, in Constitutionem redactum, in Bullam solennem versum, publico sigillo munitum, Typis mandatum, in lucem editum, in Ecclesia Lateranensi publicatum, ad val-

vas

vas Basilicæ Principis Apostolorum & Cancellariæ affixum: ac in Acie Campi Floræ pro Columna collocatum, elevas, & ad speciem tantum valere affirmas, nec authoritatis quicquam solidive roboris habere contendis: eique inane à te excogitatum commentum haud dubie ante ponis: quod ut verum esset, non poterat cum isto solenni more, modoque publicato conferri. Quod autem video ignorare te quâ ratione Decreta Pontificum concipiantur, proponantur, evulgentur: quæ ab eo tanquam Persona privata, quæ ab eodem, uti Papa, & successore Petri, ac ex Cathedra loquente emittantur, lege Vasquium etsi eum minoris facere, quàm par est videaris, à quo id quod ignoras doceberis 2. Tom. in 1. 2. d. 155. c. 2. & uno verbo disces, nil à Pontifice ex Cathedra & Sede Petri edici, vetari ve censeri, nisi solenniter ad valvas Basilicæ Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicetur & duo utrobique Exemplaria affigantur. Quæ cum videas in hac Constitutione adversus quinque Propositiones Jansenii servata eam firmam Sanctamque, & ab omnibus Catholicis Fidelibus religiosissimè tanquam veritatis Infallibilis, atque adeo pro Canonica amplectendam, & observandam necesse est fateare.

Explicas deinde Propositiones, ac judicio tuo definis, quo sensu singulæ hæreticæ sint: perinde ac alio sensu Catholicæ essent, & in eo sustineri possent. Quod ineptum & impi-

um

um, est tum ea sint perspicue & absolutè definitæ. Itaquæ uti sonant proprio & legitimo sensu accipiendæ sunt, ac credendæ. Quare non oportet circa explicationem tuam morari. Non omittam tamen ingentes duos errores tuos, nam id piaculum esset, commemorare.

Ais in explicatione Tertiæ Propositionis, *Si complexè sumatur ut significet neque ad merendum neque ad demerendum requiri libertatem à necessitate: hoc est determinatione naturæ peccari: est Hæretica, & Manichæa, quia ponit determinationem naturalem, seu naturam de se malam.*

Hoc est dicere: Papam in ea Censura locutum de necessitate insita naturæ, quam invexerunt Manichæi: ac eam solam à merito & demerito removisse, perinde ac cum alio genere necessitatis stare utrunque possit. Constat enim Pontificem non de hac tantum forma necessitatis locutum, sed de quacunque alia inevitabili intelligendum, undecunque tandem proveniat. Id vero manifestè apparet: nam Pontifex non solam necessitatem à coactione excludit, sed omnem aliam necessitatem eo nomine comprehendit, & ita loquendo supponit posse aliquod genus necessitatis intervenire, quod sit possibile: illud autem genus naturalis necessitatis, quod Manichæi inducebant, possibile non est: & omnino extra rem, cum nulla possit esse natura ex se mala moraliter: nec de ea poterat Pontifex cogitare, uti apparet.

Igitur non de ea, sed de alia necessitate loquitur,

quæ

quæ ſit poſſibilis, & tamen ſit inevitabilis. Ac de illa docet: cum merito vel Peccato ſtare non poſſe: ac ideo eam removit tantùm à ſtatu naturæ lapſæ, quòd viatorum ſtatui contraria ſit, quemadmodum eſt illa quâ Beati ad amandum Deum clarè viſum neceſſitantur. Et quidem Auguſtino Authore Lib. de Nat & Grat. c. 67. & l. 3. de lib. arbitr. c. 16. *Quæcunque eſt iſta Cauſa voluntatis, ſi non poteſt ei reſiſti, ſine peccato ei cedituꝛ.* Ac ne putes loqui de neceſſitate innata. *Caveat ne fallatur. An tanta fallacia eſt, ut caveri omnino non poſſit. Si ita eſt, nulla ergo peccata ſunt. Quis enim peccat in eo quod caveri nullo modo poteſt? Peccatur autem, Caveri igitur poteſt.* De hujuſmodi autem neceſſitate, ac libertate Peccandi accuratiſſimè & copioſiſſimè egimus in noſtra Cortina quæſt. de neceſſitate & libert. Peccandi. Quam ſi legas, nihil ad hujuſce difficultatis explicationem deſideres. Quod ſi minus in me authoritatis ac doctrinæ eſſe putas, lege ſummum Theologum Suarium To. 2. lib. 5. c. 4. & ei non imparem Vaſquium. to 2. in 1. 2. d. 189. n. 121. & tomo. 1. d. 25. & 26. & unum Antijanſeniſtam Morainium. d. 33.

Non deſinam tamen laudare acumen tuum in removenda hujuſmodi neceſſitate innata Manichæorum; cùm enim admittas Peccatum ſtare poſſe cum neceſſitate Coactionis, uti ais Sect. 4. & ad illam ego oſtendi, acutè vidiſti neceſſitatem aliquam excludendam eſſe à merito & demerito, quæ reſponderet illi alteri neceſſitati in Cenſura con-

contentæ, & à libertate alienæ. Verum illud laudare non possum: negare te hic cum naturali ista necessitate meritum posse consistere: & affirmare sect. illa 4. *Necessitatem quæ à determinatione Animæ ad bonum nascitur, & eam liberat à consultatione, & electione esse summum* (tu ponis summam) *meritoriæ dignitatis apicem.* Nam quid interest inter istam determinationem Animæ ad bonum, & inter aliam innatam determinationem naturæ, qua cum negas meritum stare posse, tu non dicis, & cum opem Gratiæ non requiras, videris de naturali inclinatione loqui: quod si verum est, constat te tibi contradicere: & dum ais cum ista necessitate stare meritum, Pontificiæ Constitutioni refragari: cum omni quippè necessitatis forma, coactionis, & naturæ, quas tantum agnoscis, affirmas meritum & demeritum posse consistere.

Circa Propositionem 5. eam Hæreticam esse ais: *Si significet Missionem Spiritus Sancti & missionem Apostolorum, & mandatum ut in Ecclesia sint sacramenta, & quæcunque alia universaliter & sine distinctione ordinata & relata ad salutem generis humani, non patrata esse ex meritis Christi.* Ecquis ita mentem Pontificis explicaret? Verum est hoc, sed hunc sensum duntaxat hæreticum esse, id improbamus. Quæro enim ex te, satisne hoc sit ad dicendum *Christum pro omnibus hominibus mortuum esse?* Nam de hoc quæstio instituitur. Negare hæreticum est. At tu videris negare. Nil igitur tuus illa te sensus juvat: nec ea ratione Censu-

ram

ram evadis. Dicere oportet CHRISTUM illa media ad ſalutem hominum omnium meruiſſe, & ad eam tanquam ad finem ſibi propoſitum direxiſſe: qui fuit haud dubiè ſalus omnium; nos de fine quærimus, tu ad media confugis: & truncas quæſtionem.

Admittimus quod das, ſed ſatis id ad reſponſum quæſtionis negamus. Verùm oſtendam tibi viam, qua hæreſim poſſis evadere. Nam cum affirmes inſtrumenta, & media ſalutis Æternæ data eſſe à Deo propter Paſſionem, & ſanguinem Chriſti, ſequitur quibus cum fructu ſunt applicata pro illis Efficaciter mortuum Chriſtum eſſe: quibus autem ſine fructu vitæ Æternæ adhibita ſunt, pro iis ſpecialiter quoad ſufficientiam mortuum fuiſſe, quibus autem nullo ſunt modo applicata, undecunque id provenerit etiam pro his mortuum eſſe, cum incauſis univerſalibus media iis providerit, quæ etſi in particulari impedita ſint ne ad eos pervenirent, id non defectui aut voluntatis aut Paſſionis Chriſti, omnibus providentis, ſed Cauſarum Curſui, ordinique rerum qui mutari non debuit, imputandum. Qua ratione Theologi communiter explicant generalem ſufficientis Gratiæ rationem: ac eâ putant ſatis fieri argumentis eorum, qui negant omnibus dari, quod multis re & actu applicari non poſſit. Reſpondent enim ſufficere, quòd in Cauſis univerſalibus contineatur, atque eo modo ſatis iis omnibus eſſe proviſum. Qua de re vide Suarium Tomo 2. de Grat l. 4. de Grat. ſufficien-

te, multis capp. præſertim c. 11. & Vaſquium 1. p. d. 96. & 97. quibus etſi ea communis Auxilij adſtruendi ratio minus probetur, probatur tamen graviſſimis Patribus Antejanſeniſtis Antonino Moraines d. 25. Thomæ Auguſt. lib. 2. c. 16. Franciſco Annato l. 2. c. 5. l. 4. c. 7. Hoc tamen ea tibi lege commendo, ut tuum circa hujuſmodi Gratiam Sufficientem ſuſtineas judicium, donec ego eam Auguſtino Authore lib. meo de Adjutoriis ſecundo accuratiſſime tractem & definiam, & de Chriſto Redemptore fatearis eum pro cunctis, nemine excepto, hominibus mortuum eſſe.

Quod ex iſta tua Sect. reliquum eſt, ad id ego initio mei VII. Flatus latè opinor, & aptè reſpondi. Nec opus eſt ea iterare, non enim *ſemper habent repetita leporem.*

Sect. X.

SECT. X.

Flatus Decimus.

PRofiteris te Authorem, id eſt Janſenium, non legiſſe, *quod volumen de unica quæſtione ſcriptum horreas.* Haud ſanè mihi ratio iſta probatur: nam nec una quæſtio eſt quid Auguſtinus de Gratia, & libertate ac Prædeſtinatione ſentiat: imo in ea multæ graveſque & profundæ continentur quæſtiones, quarum ſingulæ multa poſtulant volumina, quot videmus quotidie in lucem prodire: nec ut una tantùm quæſtio eſſet, idcirco ab ejus voluminis lectione abſtinendum quòd in ea verſaretur, cum ſingulares quæſtiones ſint ſcitu digniſſimæ: cujuſmodi ſunt *de Prædeſtinatione, ante vel poſt prævisa merita.* De *Efficacia Gratiæ unde proveniat?* *De concordia ejuſdem cum humana libertate.* In quibus adhuc poſt tot ſecula Theologi laborant. An quod una eſſet quæſtio Æqualitas Filij cum Patre? & cum utroque Spiritus Sancti, non de iis non commentarij tantùm, & libri doctiſſimi, & maximi, ſed etiam Synodi & Con-

cilia universalia instituta ? Egregiam verò rationem excogitasti ab omni fermè lectione abstinendi : nam si hâc qua dicis noluisse Jansenium legere ratione, in legendis Authoribus utare, nimirum, quòd ex unius quæstionis inscriptione unam quæstionem putes, omnia fere & Patrum & Doctorum Scholasticorum monumenta prætereas. Quotus enim quisque est, qui unum argumentum, certumque non sumat? Igitur si qui vel de Deo, vel de Verbo Incarnato, vel de Angelis, vel de Peccatis, vel de Legibus, vel de aliis argumentis quemadmodum de mente Augustini egit Jansenius, agunt, legendi omnino non sunt, vereor ut nemo supersit, qui legi possit. Imo ne tui quidem libri magnâ profectò Christiani Orbis jacturâ legentur. Nam ij unam item quæstionem proponunt, puta *de medio statu Animarum*, *de Conciliatione libertatis & gratiæ*, atque adeo sunt negligendi. Vin' dicam libere *Thoma*, quod sentio. Credo te hac ratione usum, ne quid omnino aut pauciſſima legeres, nam cum tuos perlego libros, vacuos omni eruditione invenio ; & cum nulla authoritatis idoneæ vestigia impressa reperiam in vasta solitudine errare mihi videor, ac extra omnem Doctrinæ semitam peregrinari.

Quod affirmas has quinque Propositiones à Pontifice proscriptas, non constare ipso Authore Pontifice Jansenii esse : satè monstrat à te Bullam etiam fuisse neglectam. Nam in ejus initio clarè testatur Pontifex eas quinque Propositiones, totidem

totidem Janſenij opiniones eſſe, atque eo nomine ſibi propoſitas, ut de iis judicium ferret.

Audi Bullæ verba.

Cum occaſione Impreſſionis libri cui titulus Auguſtinus Cornelij Janſenij Epiſcopi Iprenſis, inter alias ejus opiniones orta fuerit, præſertim in Galliis controverſia, ſuper quinque ex illis, complures Galliarum Epiſcopi apud nos inſtiterunt, ut eaſdem Propoſitiones nobis oblatas expenderemus, &c. Pudeat te toties de rebus tantis temerè & ſentire & loqui.

Ais: *Janſeniſta dici non horrerem ſi ſcripta mea permitterent, quæ qui viderunt fatentur me nullius addictum jurare in verba Magiſtri.* Deinde arrepta occaſione excurris in Janſenij Laudes. Uter noſtrum ſit Infelicior, haud facilè dixero. Tune qui non horres Janſeniſta dici & amas cum illo errare; nec tamen audis Janſeniſta?

An ego qui cum maximè horream Janſeniſta dici, & ejus errores oderim, & impugnem, nihilominus audiam Janſeniſta, & eo nomine in invidiam vocer? In utroque falluntur homines: tam enim conſtat me non eſſe Janſeniſtam, quàm te Janſeniſtam eſſe, ſed id inter utrumque intereſt, quòd nemo tibi invidet, multi mihi. Nemo ſibi ab argumentis tuis timet, à meis nemo non metuit, quòd Auguſtiniana ſunt, ac illo ea nomine conantur elevare. Sed illud me magnopere conſolatur, quod nullius Janſeniſtici erroris particeps ſum: nec ille ubi errat, me aut ſocium, aut ſequacem habebit.

Sin

Sin monſtrent invidi in quo errem cum Janſenio, aut probem errantem Janſenium : & liceat eo me Janſeniſtam crimine appellare. Quod ſi me ab ejus erroribus alienum inveniunt, cur audeht ejus me ſequacem dicere? At ita volunt : & credunt (quòd invidiæ obnoxius ſum) ſe poſſe quod volunt. Eſto. Sed illud meminerint divini viri: *Poſſunt homines facere malam famam, ſed non facere malam conſcientiam.* Ego meâ fruar : illi ſuæ rationem reddent. *Eſt qui quærat & judicet.* At ego Perſonam Janſenij liberam à nota Hæreſeos eſſe pronuntiavi, nec totum librum damnandum. Ita & cenſui olim, & nunc cenſeo. De Perſona quâ tu ratione dicis, & ego antè, elegantius opinor, dixeram. De libro, quod purgari poſſet, & immane eſſet excindi. Errores tantùm improbavi damnavíque. Ita enim ſum comparatus, ut vitia non perſonas inſecter. Tu tamen, mi Vuhitte, Perſonam tueris & errores ſuſtines. Primum probo. Alterum à me probari non poteſt. Quemadmodum quòd Janſenium laudas moderatè, placet : quòd modum excedas, diſplicet : ac eo magis quòd laudibus ejus abuteris, & in aliorum vituperium vertis. Commendans enim ſcripta ipſius ais : *non niſi in ſacra, & Sanctorum dicta commentata videri.* Tum addis : *Plerorumque modernorum volumina nugis inextricabilibus è ſuppoſitia Philoſophia farcita ſint, vel magis ipſa farcimina.* Miror te in Janſenio laudare quod tu præſtare non ſoles, uti Sanctorum Patrum teſtimoniis, eorumque commentari

commentari dicta: cùm omnia uti de te audio, ratione metiri velis; & totam Theologiam ad demonſtrationes naturales reducere: quod eſt ipſam evertere Theologiam; imo & Fidem, cujus hæc principiis nititur, è medio tollere. Quomodo autem Demonſtratio naturalis, quæ neceſſariò evidens eſt, cum Fide, quæ neceſſariò eſt obſcura, & in Authoritate Divina fundatur, poteſt conſiſtere? Monſtrum certè moliris Chimæra horribilius. Novam quære Africam, quæ novum hoc portentum ferat. Quòd Modernos attinet, *Parcius iſta viris Thoma objicienda memento.*

Nollem hoc tibi excideret. Ab illis certe vapulabis. Nec ego te impunè dimittam. Qui ſunt hi moderni quorum *Scripta nugis inextricabilibus ſunt farcita*? Credo te Antijanſeniſtas ſignificare: nec temerè credo, nam iis te infenſum, infeſtumque oſtendis. Impudenter hanc Graviſſimis Theologis calumniam affingis. Lege eorum libros, invenies, Scripturæ locis, *P*ontificum Decretis, Conciliorum Sanctionibus, *P*atrum teſtimoniis, Scholaſticorum ſententiis refertos. An tu hæc nugas putas? Nugax tu ſi affirmes. Nec nugas, nec nuces ſpargunt. Sed faces & lumna accendunt. Nugatur ne Petavius eruditiſſimus ætatis noſtræ vir, & in *P*atribus verſatiſſimus? Nugatur Antonius Richardus plenus acumine, ac nervis, & totus Fulmen? Nugatur Annatus ingenij acerrimi, graviſſimi judicij, ſolidiſſimæ doctrinæ Author? Nugatur Thomas Auguſtinus, qui Auguſtini ſubti-

litate, nitore Thomæ, Eloquentiâ Chryſoſtomi Defenſionem illam ſuam compoſuit? Jam verò Martinonus, ſive Antoninus Moraines, quàm graviter, quàm ſeriò, quàm ingenioſè, quàm eruditè, quàm eleganter & copioſè hoc idem argumentum tractat, & verſat! Has ſi tu nugas appellas, & tua ſeria.

Horum ego poſtponam ſemper tua ſeria nugis.

Non eò hæc dico, quòd omnia ab iis ſcripta probem: nam nimius impugnandi Janſenium ardor minus placet, ſtudium elevandi Auguſtini authoritatem, quam Suarez & Vaſques tantopere commẽdant, ſummè diſplicet: ſed quòd nollem duobus hiſce vitiis totam molem operum cætera præſtantium inquinari. Quinimo hæc etiam, quæ reprehendo, non ſunt ſuis eruditionis, & eloquentiæ luminibus deſtituta. Ineptè cum de nugis agis *inextricabiles* dicis. Perperam ſanè loqueris. Leviſſimas debueras; vel pueriles *inextricabiles* in nodos vel tricas optimè quadrat. At tu minus, opinor, has elegantias noſti. Ego me puto hiſce diſceptatiunculis meis *inextricabiles tibi nodos* objeciſſe, Gordiano pares, quos tu qui, Par Alexandro nones, minime poſſis ingenij acie præcidere. Adjiciis: nugas illas è ſuppoſititia Philoſophia petitas. Dato quæſo germanam, ſi illa quam profitentur, ſuppoſititia eſt. Credo te notham noſſe; imo quod hanc ſolam noſti, ac pene innata eſt tibi, reliquam ſuppoſititiam putas. Certè illorum argumenta-

mentationes veram & caſtam matrem: tua, ſuppoſitam & adulteram arguunt.

Venio ad illud grave tuum de me judicium. *Te crimine*, inquis, *Janſeniſmi libens abſolvo.* Hanc partem gratulor mihi, quòd ab hoſte verum ſit redditum teſtimonium Innocentiæ meæ, quam malevoli quidam maculare voluerant. Sed benè eſt quòd Janſeniſtæ me ſuarum partium, & negant eſſe, et nolunt. Qui me ad eas contrudunt, injuriam mihi, illiſque, imo & veritati faciunt. Non alio id melius argumento probatur, quam quòd Antijanſeniſtæ, Janſeniſtam, Janſeniſtæ Semipelagianum appellant. Nam cum utrunque eſſe non poſſim, & alterutrius partis non ſim, ſequitur nullarum partium, ſed ſolius veritatis eſſe. Id ego profiteor, ac teſtor, quicquid de Prædeſtinatione & Gratia ſentio & ſcribo, id omne ex ipſiſmet Auguſtini Fontibus puriſſimis hauſiſſe. Ac ejus me tantùm diſcipulum & ſectatorem eſſe & fore. Abſolvis me hoc crimine Janſeniſmi, ut nimirum alio condemnes, Semipelagianiſmi: ſine me hoc nomine in Domino gloriari, quòd ſimilis Auguſtino evaſi. Nam huic cum contra Manichæos diſputabat pro libertate Arbitrii, Pelagianiſmus objectus, cum adverſus Pelagianos pro Gratia decertabat, Manichæiſmus impactus: cum tamen ipſe ab utroque eſſet alienus, & in medio conſtitutus virtutem veritatemque ſectaretur. Qua de re aptè & eleganter lib. 4. c. 3. ad Bonifacium.

Accedo propiùs. Non dubitas quin ego qua-

tuos *Principia Semipelagianorum*, quæ ex Prospero cito (cito autem. Art. 5. Censuræ.) defendam. En qua me fide insimularunt invidi affectati Jansenismi. A quo me tam procul esse judicat Thomas, cùm maximè Jansenii errores tuetur, ut Semipelagianum, quo nullus est magis Jansenismo contrarius error, faciat. Desinant me criminari, & sibi persuadeant, me in nullo vel Jansenistarum, vel Semipelagianorum errore versari. Ab omnibus liberum esse: & ubi peccant, ibi me nullatenus deprehendi. Id in mea de Jansenii quinque *Propositionibus* Censura apparuit, Jansenistam non esse: nunc remotâ Thomæ calumnia Semipelagianum non esse apparebit.

Ais me *Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum sustinere.*

Annuo. Sed negavi, & nego Semipelagianum eum esse Errorem. Idque Censura Pontificia statuit damnans dicentes Semipelagianum esse Errorem. Quod cum tu dicas, Censuram Pontificis incurris. Sanè si hoc ego nomine sum Semipelagianus, tota fermè Catholica Ecclesia, quæ fatetur *Christum pro omnibus mortuum esse* Semipelagiana est. Improbas modum, & rationes quibus id defendo quod *Levissimæ sint*, & ex *Vasquio petitæ*. Levissima appellas testimonia Scripturarum, Canones Conciliorum, Decreta Pontificum, Authoritatem Patrum, Consensum Ecclesiæ. Sed fortè taxas modum: quem ego Vasquij sententiâ confirmavi.

Expro-

Exprobras petitum ex ipso: Primùm id ego falsus non sum. Affirmavi excogitatum à me, & deinde, in Vasquio repertum. Deinde tantus vir est Vasquius, ut ego inter ejus discipulos numerari optem, idque mihi glorioſum fore existimem. Ecquis enim illo ad investigandum acutior? ad inveniendum promptior? ad judicandũ maturior? ad impugnandũ acrior? ad solvendum expeditior? Quanta vis, quanta subtilitas, quam pertinax studium, quam vasta & certa eruditio: quæ gravitas & copia in dicendo! Hunc tu virum natum ad scientias, Lumen Theologiæ audes vellicando, carpendoque contemnere: cui qui te conferre velit, is Pygmæum Herculi componat. Eum vero te prodis, rogando quomodo possum affirmare Christum mortuum pro omnibus, negatâ universali salvandi omnes voluntate? Jam id ego cum Vasquio Art. 6. Latissimè & clarissimè & in mea olim Cortina docueram. At tu vel dormis, cùm mea legis, vel non intelligis, si vigilas. *Possum negando* universalem voluntatem Divinam, affirmando generalem voluntatem humanam. An non in Christo sunt duæ? nec enim Monothelitam esse te puto, qui neges. Hoc igitur modo (quem quod dilucidè explicavi nunc non infercio) cum Augustino, & Prospero & Fulgentio & Vasquio utrunque composui. Evigila, & videbis. Vel ab Argo oculos mutuare.

Primo itaque errore liberatus eo te condemno, quòd *Semipelagianum* esse affirmas: sentire *Christum pro omnibus mortuum esse*: contra Pontificis constitu-

tutionem, à ſecundo ais *me non eſſe excuſandum.* Hoc eſt, *Oblato omnibus Sufficienti auxilio: qui ſufficientem Gratiam de Fide eſſe contendo.* Duo hæc tua ſententia continet, unum perſpicuè errare me *Offerendo Auxilium Sufficiens omnibus.* Alterum obliquè *non eſſe de fide Sufficientem Gratiam dari præter Efficacem.* Quoad primum falleris, dicendo me Authorem eſſe, Auxilium ſufficiens omnibus omnino hominibus adeſſe: quod aiebant. Si mea perciperes: minimè cenſendo errares. Dixi perſpicuè Art. 6. a. fol. 100. Sententiam quæ admittit nemini prorſus deeſſe Gratiam Sufficientem, fuiſſe olim Semipelagianorum, ſed non errorem illorum, cum eam communiter Scholaſtici cum Græcis Patribus ſequantur. Negavi tamen eam eſſe Auguſtini & diſcipulorum: ac circa illam meum judicium ſuſtinui. Unde conſtat nec me in ea Sententia fuiſſe cum Auguſtini non ſit, nec quamvis forem in Semipelagiano errore fore, cum communis Catholicorũ Sententia Error eſſe non poſſit. Et apparet te in utroque errare judicio: & me inter ſequaces ejus Sententiæ numerando, & illam erroris damnando.

Quoad ſecundum: *Ego* Auxilium ſufficiens admitto: aliud eſt enim dicere dari iſtud: aliud dari omnibus. Illud negare omnino hæreticum puto, quemadmodum ex mea Cortina, & Cenſura patet; Ac docent Scholaſtici communiter, Quos videre quivis poterit apud Suarium *Io.* 2. l. 14. de Grat. Sufficienti, & Vaſquum 1 p. d. 95. &. ſeq. & Anton. Moraines d. 23. 24. & 25. Thom. Auguſt.

guſt. l. 2. Franciſcum Annat. l. 4. c. 7. & Didacum Alvarez d. 71. de Auxil. in Epit. n. 4. Cabreram in 3. p. q. 18. a. 4. diſp. 6. dub. 1. Gonzalez. 1. p. q. 23. diſp. 77. n. 17 Joannem à S. Thoma 1. p. pag. 693. & manifeſtè deducitur ex Cenſura Papæ Innocentis ſuper 2. Propoſitione Janſenij. Tu illud tollere videris duobus argumentis inductus, quæ hic brevitur attingis. Primum: eam *Gratiam ſupervacaneam fore ſi quiſquam ſine ea damnatur.* Non potes hoc modo contra me argumentari, nam cum putes à me admitti Gratiam pro omnibus Univerſalem, quomodo infers aliquem ſine ea damnari? quod ſi tuo ſenſu dicis, ſi negem quenquam ſine ea DAMNARI, quâ ratione concludes, eam ſupervacaneam fore? Præterea non ſequitur, multi ſine ea damnantur, ergo ea non datur: cum poſſit fieri, ut detur multis, qui cum ea damnentur. Tandem; quia, etſi ſine ea multi damnentur, non eſt inconveniens, quia damnantur ob Peccatum Originale, uti Parvuli quibus Baptiſmus applicari non potuit. Unde concluditur nullo modo te aptè argumentari. Cum ex eo quod quiſpiam ſine Gratiæ ſufficiente damnetur, non ſequatur omnes ſine illa damnari.

Secundum tuum Argumentum eſt. *Facit nullam eſſe neceſſitatem amplioris Gratiæ, ſi ipſa ſit ſufficiens.*

Hoc Argumentum non impugnat Gratiam Sufficientem, ſed modum quo illa ſumitur. Si enim Communi more ſumatur, *Gratia Sufficiens* eſt, quæ

quæ ponit hominẽ in actu primo ad actũ operandũ, *& dat ei posse, non actum.* Et in hac ratione completa est, & omnino in suo genere sufficiens: si tamen comparetur ad actum, desideratur in ea ratio Efficaciæ, undecunque tandem illa proveniat. Itaque illa prima ratio præcisè sufficiens in suo genere completa est, respectu tamen alterius Efficacis est incompletâ. *Et* sic argumento tuo in communi Sententiâ satisfactum. In Augustiniana, quam sequor, multo ad huc facilius respondere, nisi integram ea de re tractationem lib. meo 2. de Adjutoriis haberem, quam cum videas nihil prorsus invenies difficultatis. Hic autem nolo responsum illud afferre, tum ne rem tantam tam levi occasione suscipiam, tum quia statuo Apologiam istam, uti tu, operi meo adjungere. Ex his manet me liberum esse ab errore, cùm Gratiam Sufficientem cum Catholicis admittam, Universalem verò eam cum Augustino & & ejus schola non faciam, quod tu volebas errorem esse Semipelagianum, cùm minimè error sit. Non tamen adhuc statuo quid de hujus Gratiæ universalitate sentiam, quemadmodum Art. 6. dixi: *rem in medio relinquere.* Ea de re latè ac perspicuè lib. 2. de Adjutoriis actum. Te constat multiplicitèr errasse; nam Primò ais *Errorem esse Semipelagianum ponere Gratiam Universalem.* Secundò *negas dari Gratiam Sufficientem*, quod solam agnoscis Efficacem. Tertiò Censes me admittere Gratiam Sufficientem Universalem, quia Sufficientem admitto, cum aliud sit non negare Gratiam Sufficientem; aliud affir-

affirmare dari omnibus Gratiam illam, quæ Sufficiens est.

Tertium Errorem meum Semipelagianum adducens. *In tertio* inquis *vocibus Ludis. Non enim permittis æquam esse libertatis bilancem ad virtutem & vitium, quia inclinata est per Gratiam ad bonum: & simul doces voluntatem eam inclinationem superare posse, vel saltem resistere.* Perperam tu meam Sententiam exponis. At fero expositionem tuam. Quî probas hujusmodi sententiam esse Errorem Semipelagianorum? Sanè eo quod ais. *Quæso te qui superat alium, vel resistit, ei non est æqualis, vel fortior?* Hoc tantùm dicis, & sistis: perinde ac rem probares. Ego verò ingenuè fatcor, *qui superat alium vel resistit, alio esse æqualem vel fortiorem.* Quid inde Erroris Semipelagiani colligas, prorsus ignoro. Nam admitto Gratiam supernaturalem antecedentem, & moventem, & inclinantem voluntatem ad omnes actus, etiam initium Fidei: imo addo nihil boni & honesti operis sine aliqua Gratia Christi, id est, inchoatâ, à nobis omnino fieri cum Augustiniana Schola, & Vasqueziana, quemadmodum probavi in mea Cortina quæstione singulari. Nil autem magis abhorret à sensu Semipelagianorum, Qui aut nullam penitus Gratiam admittebant ad Initium Fidei, & imperfectos quosdam actus voluntatis bonæ (uti docet Clarissima Patrum Jesuitarum schola, & ego ex ea tradidi Art. meo v. Censuræ) vel talem quæ omnino subdita imperio

voluntatis esset, atque adeo *comes non prævia*, imo & subsequens voluntatem (uti malunt Patres Thomistici, ac id ego eodem articulo, eorum authoritate probavi) neutrâ verò ratione affingi mihi Semipelagianus Error potest. Nam admitto Gratiam prævenientem & Excitantem, & talem ut præmoveat inclinet, trahat antecedenter, & tantùm non determinet voluntatem: atque adeo necessitatem excludat, servetque, libertatem. Hanc tu Formam Gratiæ Semipelagianam dixeris? Sed uideo quid moliaris. Nemirum ut Gratia necessitet voluntatem, ei que minimè possit resisti: quod omnino Hæreticum est, & nunc contra Jansenium à Pontifice definitum. Itaque vis ut Gratia sit *irresistibilis*, quod est Placitum Calvinianum. Ac ita apparet ex tuo sequenti Pargrapho. *Hæc ego omnia.* Hoc si vis, Thoma Anglice, pugnas adversus Tridentinum Sess. 6. Can. 4. & Cap. 3. & Senonense in Prætatione & Decreto Fidei ib. & Utranque Scholam Thomisticam Duce *D.* Thoma 1. p. q. 62. a 3. ad 2. & quodlib. 1. a. 7. ad 2. & Jesuiticam. Ducibus Suario opusc. de Auxiliis. & Tomo. 2. de Grat. toto ferme lib. 5. & Vasquio. 1. p. ad Disp. 91. & 1. 2. Tom. 2. d. 189. c. 14. nosque Augustino Authore probamus in Cortina. & in Censura Art. 3. & 5. Latiusque (*Deo* dante ac Summo Pontifice permittente) lib. 3. de Adjutoriis probabimus. Tam procul ego ab errore sum, ut non potueris me nisi errando reprehendere. Pudeat verò te illud

lud mihi crimen objicere, à quo ego ſum maximè alienus. An Semipelagianus eſſe poſſim, qui Arminium mihi hoſtem propoſui contra quem Claſſicum cecini, prius ac juſtius, quàm tu adverſus me buccinam, Seu Cornua rauca inflares? Anne me quiſpiam Semipelagianum putet, qui totus Auguſtinianus ſum, & Gratiæ Amator, Admirator & Cultor? eoque nomine, ubique celebror? Ego ne Semipelagianus, qui tam ſum in partibus Auguſtini, ut nemo contra eum pugnet quin mihi quoque bellum indicat? Næ tu *Angle* dum me ad Semipelagianos contrudis ad Lutheranos, Calvinianosque deficis: dum inducis Gratiam *Cui non poſſit reſiſti.*

Nec verò tu ſolùm in hac de meo Errore infelici Cenſura hæreſim admiſiſti, ſed in ſtuporem quoque mentis incidiſti. Ecquis enim niſi ſtupidus ita argumentaretur. *Doces poſſe ſuperare vel reſiſtere. Ergo reſiſtit, vel ſuperat.* Ita enim tu adverſus me argumentaris. Ponis enim me docere *Voluntatem poſſe reſiſtere*; quod fateor; & ſupponis, *de facto voluntatem reſiſtere* cum ais *qui ſuperat alium vel reſiſtit*: perinde ac ego dicerem Gratiæ Efficaci *actu reſiſti.* Vide quam ineptè colligas *Poſſum reſiſteri* ergo *Reſiſto.* Ab actu ab Potentiam Thomia, bene valet argumentatio: non autem à Potentia ad actum. Id quę non ego, ſed Pueri Elementares Dialectici te docebunt. Næ ſi verum eſſet; perinde valere actum & Potentiam, Calvinianum te haberemus. Nam idonea argumentatio eſſe: Re-

verendus vir Thomas Anglus potest esse Calvinianus, sed idem est Posse ac esse, igitur Reverendus vir Thomas Anglus est Calvinianus. Puto argumentationem constare. Et me optimè argumentando effeciſſe, ut tu Calvinianus eſſes, cum tu non efficeris, ut ego Semipelagianus evaderem.

Quartum Errorem Semipelagianum commemorans, *Tandem*, inquis *præſcientiam meritorum ſic negas, ut demeritorum prævisionem ſtatuas.* Diſpeream, ſi aut tu me, aut ego te intelligo. Infeliciores nobis ambobus ſunt, qui legentes tuam hanc periodum intellexerunt negarem me Deum noſſe bona opera noſtra, & affirmare noſſe mala. Et ſanè id tu miſerâ illa latinitate ſignificas: præſertim cùm addas adverſus me, *Quaſi enormiorem Deum facias malorum, quàm bonorum.* Perinde ac dixerim Deum præſcire Peccata, ignorare virtutes. Quod ſi ita tibi perſuaſiſti, planè erraſti, ac id nemini ſano perſuadebis, me hominem non beſtiam potuiſſe affirmare Deum cognoſcere Peccatum, quod negatio eſt; & uti vocat Auguſtinus *Nihil*, non cognoſcere autem merita, quæ actus & habitus veri ac Reales ſunt. Quanvis autem hoc dicenem, Semipelagianus eſſe non poſſem, quia homo eram eſſent, non poteram id aſſeverando in belluam degenerare. Unde hoc tibi tam ingens abſurdum in mentem venerit, inquirens, invenire in Cenſura mea non poteram. Subiit tandem animam te arripuiſſe ex illis duobus verbis meis

quibus

quibus breviter expressi quartum Semipelagianum pincipium, *Præscientiæ meritorum*. Cùm enim hoc audisses, putasti me Semipelagianos damnare, quòd dicerent Deum habere præscientiam bonorum operum. Quid hoc homine faciamus, qui cum se magistrum dicat in Israel, hæc ignorat. Putabam nemini Theologo, bono, mediocri, malo, dubium fore, quid illa verba Semipelagianis applicata significarent; mea me fefellitt, opinio, inveni qui se Eximium putet esse Theologum, & ignoret ac pervertat. Ecquis nescit cum de Præscientia meritorum agitur de Prædestinatione ex prævisis meritis agi, non quòd Deus ea non cognoscat; sed quòd eorum cognitio non sit Causa Prædestinationis. Id communiter dicunt Theologi *Prædestinare ex prævisis meritis* vel *ex præscientia meritorum*: aut *non ex præscientia & prævisione meritorum prædestinare*. Deinde quis ignorat Semipelagianos dixisse: Deum non aliter homines Prædestinasse nisi ex meritis prævisis, tanquam Causa, & ratione Prædestinandi quæ erat Contraria Augustini Sententiæ? Ego cùm existimarem ista esse notissima, & ad alia properarem, breviter volui dicere: cum præsertim de eo non esset disceptandum, & satis ducerem solennia illa duo verba afferre: quæ nemo Theologus ignoraret. De Cæcis ego tunc minimè debui cogitare: nec putabam in Anglia ubi lynces ingenio esse sciebam, Talpas inventurum. Si autem quòd istam ego opinionem improbo, Semipelagianus sum, Profecto Semipela-

giani *Auguſtiniani* ſunt: & qui cum eo negant præſcientiam meritorum eſſe Cauſam Prædeſtinationis: Verum eſto quòd ego ſentiam Prædeſtinationem eſſe ex meritis prævisis, eo certè Semipelagianus non ſum: ſed opus eſt addere ex meritis liberi Arbitrij à natura procedentibus: nam ſi merita ſint ex Gratia & Libero Arbitrio, tutum, & Catholicum eſt dicere Prædeſtinationem ex prævisis meritis fieri; quemadmodum plurimi & graviſſimi Theologi docent, quos videre poteris in Antonino Moraines. diſp. 19. S. 6. & diſput. 23. Imo ſunt exiis qui velint Auguſtinianam eſſe ſententiam, uti Claudius de Saintes & Pennotus & (quem nollem) Vaſquez cum Alarcone & Scholâ ſua domeſtica Complutenſi, contra quam Suarez, Arrubal, Ruiſius, & omnes Thomiſtæ, quibus ego accedo, veriſſimè ſentiunt. Itaque perperam & mentem meam intellexti, & falſam mihi errantis perſonam impoſuiſti.

Hæc ego, inquis, *omnia ſuſpecta habeo. Omnia* igitur *tuta times*. Benè autem ſuſpecta dicis; homo ſuſpectus, & qui cum ſuſpicionem aliis Errores præbeas de aliorum Sententiis ſuſpicari temerè, non certò judicare ſoleas. *Verbo* ais *dicam*. Utinam & uno verbo abſolveres. Unum ſolum Errorem audiremus. Sed tu verba ſæpe & dicis, & das: verboſiſſimum quidem te omnes norunt, & Lauro clamoſiorem. Hâc laureâ donandus, ſed aptius infans triumphares. Harpocrati non Fabulino litato. Audiamus te recitantem Sibyllæ folium.

Quiſquis voluntatem aliâ vi quàm Divinæ motionis, & aliter conſentiendo, quam, à Deo victam & factam, conſentire & bonum operari docet, mihi purus putus Pelagianus eſt: & incommutabile nomen Dei quod eſt eſſe primum in cauſando tribuit voluntati. Quid ſtatuas ſatis non exprimis, ſed obſcure ſignificas: Authorem te eſſe Deum per Gratiam neceſſitatem voluntati afferre, atque huic cum Efficax eſt *vim irreſiſtibilem ineſſe.* Quomodo autem id fiat, more tuo non explicas. Sed quocunque tandem explices libertatem aufers à voluntatè. Et quidem illa tua prima verba *Voluntatem non aliâ vi quàm Divinæ motionis, & aliter conſentiendo quam à Deo victam & factam conſentire.* Jndicant te omnem vim activam à voluntate conſentiente removere, & paſſivam tantum ei potentiam relinquere; qui fuit Error Lutheri lib. de Servo Arbitrio, quem refert & damnat Concil. Senonenſe. In Præfat. & Concil. Tridentinum Seſſ. 6. c. 5. & tradit Suarez Tom. 2. de Grat. l. 5. c. 4. & Vaſquez. Tom. 1. in 1. 2. d. 36. c. 1. n. 3. Quod ſi neges hoc te ſenſu locutum: ſuamque vim activam voluntati conſentienti tribuas, ſed affirmes tamen voluntatem ex vi à Deo antecedenter impreſſa determinari, cui ea non poſſit reſiſtere, tunc incides in errorem Calvini, quem infelix Synodus Dordracena, *Irreſiſtabili* inductâ *vi Gratiæ* probat, ut patet Seſſ. 99. & refert Scarpius lib. de lib. arbitr. c. 3. quem errorem confutat Suarius citatus, & Becanus in Contr. l. 3. c. 3. de prædeſt. & nos in Cort. noſtra olim. quæſt.

de

de libert. & neceſſit. peccandi & in Mente Pontif. Innocentij ex Auguſtino, nuper refellimus. Si autem (quod ultima tua verba ſonant) ſentias: *Deum prædeterminare ſe ſolo voluntatem ex ratione Cauſæ Primæ, & Principalis, quæ prius principalius movet*: qua ratione nobiliſſima Thomiſtarum ſchola docet, & commemorat Suarius cit. l. 5. c. 9. ne ſic quidem effugies: nam cum non admittas, uti ante monſtravi diſtinctionem illam neceſſitatis antecedentis, & conſequentis: neque aliam ſenſus diviſi, & compoſiti, qua defenditur libertas & poteſtas ad utranque partem, & ſolum ſenſum compoſitum ac ex eo neceſſitatem ſtatuas, nullum relinquis Locum libertati: atque adeo neceſſitatem inevitabilem inducis. Jam verò quod oppoſitam ſententiam Pelagianam facis, cum vera & Catholica ſit, uti nos Latè & dilucidè locis proximè citatis ex Auguſtino & Conciliis Tridentino & Senonenſi & Conſtitutionibus Pij. & Gregoris & Innocentij Pontificum demonſtravimus, temeritas eſt non ferenda. Habes enim ejus Authores Calvinum & Calvinianos in Synodo Dordracena: à quibus Patres Sacro-Sancti Concilij Tridentini, quòd ejuſmodi neceſſitatem ſuſtulerunt Pelagiani appellantur.

Poſtulas ad calcem, ut, *ſi quid per fervorem peccaſti, id mecum tibi Patriæ cauſa ignoſci velim.* Facile impetrares veniam, ſi in me peccares, te enim juxta Evangelium corriperem, & correpto injuriam condonarem, ac eò libentiùs, quòd Patriæ id me nomine

nomine rogas: quam nemo me ardentiùs amat, etsi illa neminem me remissiùs diligat: verùm cum in Ecclesiam & Sedem Romanam, atque adeo veritatem ipsam scripto peccaveris, non est meum publici, & nefarij delicti gratiam facere: quòd si, ut ais, in Lusitania fuisti, & quàm illa sit Catholicæ Religionis, Fideique observatrix & vindex benè nosti, comperies, hanc quam à me postulas veniam, si impertiam, eam mihi pernicioſam fore: ac eo nomine quòd tibi erranti conniveam Sacræ Inquisitioni temeratæ Fidei pœnas daturum. Jam verò quod fateris Lusitanos, pares & bellando & disputando esse, eo me tu magnopere ad te confutandum & convincendum incitas. Nam nulla gens Lusitanâ fortius ac fœlicius arma tractavit, nulla de hoste plura & glorioſiora Trophæa posuit: ut me de illa esse gente probem necesse est, qui me ad disputandum provocavit, eum in litterario pulvere, prosternere, & mordere humum cogere. Itaque efficere conabor, ut constet me eodem *Spiritu* quo militares viri bellant, disputare. Noverit *Sane* Lector

Lusiades utroque in pulvere quantus
In clypeum assurgat, quo turbine torqueat hastam.

Cæterum ut hoc obiter corrigam Vivat & floreat. Romana Mater Ecclesia non tam ut *horrore suæ venerationis Orbi superstet* quod horridulè dicis:

quàm ut effuso pietatis sinu omnes alliciat & colligat, & materno Amore complectatur & foveat, qui est Christi Domini Sponsi Spiritus, qui se Gallinæ Solicitæ, pullos suos congreganti comparavit. Id vero quod ais *in disputationem vocari Ecclesiæ oracula in hoc infœlici solo* ineptè quidem ais: non enim ego in disputationem vocavi Innocentij Papæ Constitutionem, sed eam ob insurgentes quasdam dubitationes reverenter expendi, perspicuè exposui, aptè confirmavi. An vero id è re Catholica fuerit, tua hæc dissertatio monstrat, quæ tot erroribus scatet, ut propter eos aperiendos & confutandos explicari ac roborari eam necessarium omnino videri possit.

Illud autem non emunctis naribus dicis, dum me adunco naso suspendis, quod *nasutiores sint homines male Ingenioſi ad odoranda crimina contra veritatem, quam ad veritates acceptandas.* Nam imprimis Oscę ante Lucilium, *qui primus condidit styli è nasum* loqui videris. Deinde *malè ingenioſum* te probas: quòd in veritate Constitutionis Pontificiæ tot crimina non adoratus es, sed fabricatus: quorum Mephitis bona ingenia exanimabit; nisi hoc tuum Cornu, tanquam Aornon, declinent.

Claudis opellam ita: *Vale, & magis opportuna meditare.* Valere me jubes. Ego quidem valeo: & tam bene, ut Atleticè tecum egerim, & herbam te mihi porrigentem viderim. Tu qui valeas scire velim, postquam Entellum Dares provocasti. Quod mihi das, id tute ante poteras capere consi-

lium

lium : Eo mihi opus non eſt, qui nihil opportunius facere potui, quam quo tempore multi & in Gallia & in Anglia contra mentem Pontificis Janſenii Propoſitiones tuebantur, idque ſcriptis in lucè editis profitebantur, eodem mentem Pontificis ſuſtinere, ejusque Cenſuram confirmare, & Janſenij Propoſitiones ſummo jure; proſcriptas damnatasque certiſſimis argumentis oſtendere. Quod ſi opportunum id minimè tum fuit, certè poſtquam tu adverſus me ſcripſiſti, non modo opportunum, ſed à Deo provisum fuiſſe videtur; nam cum eoſdem tu errores defenderes, & Summi Pontificis judicio non acquieſceres, uti ex ſcriptiuncula hac tua perſpicuè apparet, ita ego cogitationes tuas occupavi, ut perinde ac te deprehenſum putares mentem tuam perverſam proderes, viruſque in pectore collectum evomeres, cui ego ſalutare hoc Antidotum præpararem, & occaſione arreptâ venenatis deprehenſis veſtigiis reliquum opus tuum expurgarem. Idque jam præſto & perſonam tibi detrahere incipio, qua imperitis & ſimplicibus imponis, ut remoto fuco norint magnopere ſibi à doctrina tua cavendum eſſe. Diſcent in hac vaſta & ſpinoſa tortuoſaque Scriptorum tuorum ſylva colubros latitare, quos cum ego ſigillatim oſtendero dicam,

Aufugite hinc: Blacoli multus latet Anguis in herbis.

Nec ego judicium tuum infœliciſſimum moror: cum nemo non ſit Catholicus, quin conſilium meum laudet, quo anſâ Cenſuræ *Papæ* Innocentij uſus *Pontificiam* authoritatem inter alios adverſarios defendi: quod Romanũ prorſus & Religioſum eſt, ac homine Luſitano, id eſt, maximè Chriſtiano, dignum. Itaque officii mei eſſe duco, eandem Romanæ Eccleſiæ, & Papæ authoritatem; quam tu cavillationibus præſtigiiſque elevare contendis, ſuſcepto Conſilio tueri, & confirmare.

QUI tuam Reprehenſionem, & meam, *Thomæ Angle*, Reſponſionem legerit, comperiet, te quinque illas Propoſitiones Janſenij Conſtitutione D. N. Innocentij X. Summi Pontificis damnatas, contra ejus judicium, præceptumque ſuſtinere: nec contra eum tantum, ſed adverſus Patres, & Concilia, Pontifices que defendere: Me religioſe juxta Decreti ſenſum, Cenſuramque damnare: ac id eorum quibus tu non acquieſcis, authoritate confirmare. Pugnas igitur illas ſuſtinendo cum tota Eccleſia Catholica Romana: cujus ego doctrinam amplexus ſum, & propoſui dum eas Propoſitiones Proſcripſi. Moneo te amicè, ne velis à me diſſentire, qui rectè ſenſi, & ſentio, idque verbis Auguſtini (qui mihi omnia Author eſt) lib. 1. contra Julianum c. 4. quæ in rem nata videntur perſuadere tibi volo. *Puto tibi eam partem Orbis ſufficere debere, in qua Primum Apoſtolorum ſuorum voluit Dominus glorioſiſſimo Martyrio coronare. Cui Eccleſiæ Præſidentem Beatum Innocentium*, id eſt, Primum, *ſi audire voluiſſes jam tunc periculoſam juventutem*, ego mentem, *Pelagianis*, ego Janſenianis, *laqueis exuiſſes. Quid enim potuit vir ille Sanctus Africanis*, ego Gallicanis, *reſpondere Conciliis, niſi quod antiquitus Apoſtolica ſedes & Romana cum cæteris tenet perſeveranter Eccleſia. Et tamen ejus ſucceſſorem crimine prævaricationis accuſas, quia doctrinæ Apoſtolicæ, & ſui Deceſſoris Sententiæ noluit refragari. Sed de hoc interim taceo, ne animum tuum quem ſanare potius cupio, quam irritare laudibus tui damnatoris exulcerem.*

Sancto Innocentio vide quid respondeas, qui nihil aliud de hac re sapit, quàm quòd isti in quorum te conventum, si tamen prodest aliquid, introduxi, cum his etiam ipse considit, etsi posterior tempore, Prior loco.

Integrum volui locum producere, quòd in eo divinitus Augustinus Innocentij I. personâ indu-ctâ Authoritatem & Primatum Petri Successoris asserat, Innocentium X. hoc nomine ejusdem Cathedræ ac Doctrinæ Successorem doceat. Quod judicium futuræ mihi tecum de Authoritate Papæ controversiæ præjudicium, ac tibi Apostolicam esse, & Catholicam, & Infallibilem documentum esto.

Vale & Palinodiam muginare.

ERRATA.

Pag. 5. l. 9. Præfacto l. præfracto. ib. l. 6. ad &. le & ad. p. 6. li. 25. publicæ. le. publicè. p. 11. li. 19. admſſo. l. admiſſo. p. 16. li. 10. imponens l. imponentem. p. 21. l. 20. fateris l. fateri. p. 24. l. 13. liberas l. libertas. p. 25. l. 16. hanc l. hunc. p. 34. l. 8. decere. l. dicere. p. 35. l. 11. mentem l. meritum. p. 30. l. 1. cum detur concurſus, conaturalis l. cum non detur concurſus debitus, connaturalis eſt. p. 46. l. 14. de cont. ſol. l. de Conſol. p. 46. l. 6. nec rȝ le. nec grȝ. p. 49. l. 7. erraſſe l. quòd erraſſent. p. 50. l. 23. hoc l. hos. p. 51. l. 4. efficem l. efficaciam p. 65. l. 23. prævidit. l. prævidiſſe. p. 68. l. pen. objiceris l. objeceris. p. 80. l. ult. is l. ij. p. 86. l. 9. ad ſpeciè le. ſpeciem. p. 103. l. 23. ſine gratiæ, l. ſine gratia. p. 107. l. 24. reſiſteri le. reſiſtere. ibi. l. ult. eſſe. l. eſſet. p. 108. l. 13. negarem l. negare. ib. li. 26. cum eſſent l. cum eſſem. p. 114. l. 19. è naſum, dele è. In Prol. emollorire l. emollire.

ERRATA.

Pag. 5. l. 9. Prefacto l. prefracto. ib. l. 6. ad &. le & ad. p. 6. li. 25. publica. le. publicè. p. 11. li. 19. admisso. l. admisso. p. 16. li. 10. imponens l. imponentem. p. 21. l. 20. fateris l. fuerit. p. 24. l. 13. liberas l. libertas. p. 25. l. 16. hanc l. hunc. p. 34. l. 8. decere. l. dicere. p. 35. l. 11. mentem l. meritum. p. 30. l. 1. cum detur concursus, conaturalis l. cum non detur concursus debitus, conaturalis est. p. 46. l. 14. de cont. sol. l. de Consol. p. 46. l. 6. nec ry le. nec gra. p. 49. l. 7. errasse l. quod errassent. p. 50. l. 23. hoc l. hos. p. 51. l. 4. efficem l. efficaciam. p. 65. l. 23. praevidit l. praevidisse. p. 68. l. pen. ob iceris l. ob eceris. p. 80. l. ult. is l. ij. p. 86. l. 9. ad specie le. speciem. p. 103. l. 23. sine gratia, l. sine gratia. p. 107. l. 24. resisteri de. resistere. ibi. l. ult. esse. l. esset. p. 108. l. 13. negarem l. negare. ib. li. 26. cum essent l. cum essem. p. 114. l. 19. è nasum, dele è. In Prol. emollorire l. emollire.

D.W 19/1/73 $2.91